

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

VÝZNAM POHYBU V ŽIVOTĚ OSOB
Z KŘESŤANSKÉHO SBORU ZLÍN

Diplomová práce

(bakalářská)

Autor: Jana Fábryová

Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Prof.PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.

Olomouc 2012

Jméno a příjmení autora: Jana Fábryová

Název závěrečné písemné práce: Význam pohybu v životě osob z Křesťanského sboru Zlín

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí: Prof. PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.

Rok obhajoby: 2012

Abstrakt:

Cílem mé práce bylo zjistit, jaký význam zastává pohyb v životě osob z Křesťanského sboru Zlín, konkrétněji roli pohybové aktivity a sportu a jejich postavení v systému životních hodnot, dále zjistit vzájemné propojení mezi pohybem a křesťanskou vírou. Tato fakta jsem zjišťovala pomocí dotazníku a rozhovorů s členy Křesťanského sboru Zlín a znázornila pomocí grafů. Výsledky ukázaly, že pohyb má pro členy Křesťanského sboru Zlín velký význam a představuje vysokou hodnotu, nicméně víra je tou nejvyšší hodnotou a proto je mu vždy nadřazena. Zároveň členové sboru nepovažují pohyb a víru za dvě odlišné složky, ale jako složky, které se vzájemně propojují a ovlivňují.

Klíčová slova:

Křesťanství, Křesťanský sbor, pohyb, pohybová aktivita, sport, životní hodnoty, tělo, víra, Bůh

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Jana Fábryová

Title of the thesis: The meaning of movement in life of members of Christian congregation in Zlín

Department: Department of Recreology

Supervisor: Prof. PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.

The year of presentation: 2012

Abstract:

Aim of my bachelor thesis was to find out what role movement plays in life of members of Christian congregation in Zlín. I especially focused on the way how movement and Christian faith are connected and what position physical activities have in personal value system.

I used questionnaires and interviews to determine above mentioned and I described findings in graphs. Results showed that movement is very important for people from Christian congregation from Zlín. However, the top value for them is still Christian faith which is superior to movement. Nevertheless, members of congregation think that movement and faith are connected and they influence each other.

Keywords:

Christianity, Christian congregation, physical activity, sport, life values, body, faith, God

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracovala samostatně s odbornou pomocí Prof. PhDr. Ivo Jiráska, Ph.D. a uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a řídila se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 15.6. 2012

.....

Na tomto bych chtěla poděkovat Prof. PhDr. Ivo Jiráskovi, Ph.D. za cenné rady, pomoc a trpělivost při vypracování této bakalářské práce.

<u>ÚVOD</u>	<u>7</u>
1. <u>ÚVOD DO PROBLEMATIKY KŘESŤANSTVÍ</u>	<u>8</u>
1.1. <u>Pojem a definice náboženství</u>	<u>8</u>
1.2. <u>Historické aspekty křesťanství a jejich dopad na současný stav</u>	<u>9</u>
1.3. <u>Křesťanské církve v České Republice</u>	<u>10</u>
1.4. <u>Znaky společné všem křesťanským církvím</u>	<u>10</u>
2. <u>KŘESŤANSKÉ SBORY</u>	<u>12</u>
2.1. <u>Charakteristika sborů</u>	<u>12</u>
2.2. <u>Původ křesťanských sborů</u>	<u>12</u>
2.3. <u>Evangelikální směr vyznání</u>	<u>13</u>
2.4. <u>Učení, filozofie a odlišnost</u>	<u>14</u>
3. <u>TEOLOGIE POHYBU</u>	<u>17</u>
3.1. <u>Tělo a tělesnost v křesťanské vizi</u>	<u>17</u>
3.1.1. <u>Chápání těla a tělesnosti ve společnosti</u>	<u>17</u>
3.1.2. <u>Vztah k fyzické stránce těla</u>	<u>20</u>
3.2. <u>Přiblížení se Bohu pohybem</u>	<u>22</u>
3.2.1. <u>Pohyb jako základní projev lidského života</u>	<u>22</u>
3.2.2. <u>Pohybové projevy křesťanské víry</u>	<u>23</u>
3.3. <u>Teologie sportu</u>	<u>26</u>
3.3.1. <u>Vymezení a definování pojmu sport</u>	<u>26</u>
3.3.2. <u>Vývoj a vztah sportu a náboženství</u>	<u>28</u>
3.3.3. <u>Teologicky přijatelné a nepřijatelné aspekty sportu</u>	<u>33</u>
4. <u>PRAKTICKÁ ČÁST</u>	<u>36</u>
4.1. <u>Cíl</u>	<u>36</u>
4.2. <u>Metodika</u>	<u>36</u>
4.3. <u>Výsledky a diskuze</u>	<u>38</u>
<u>ZÁVĚR</u>	<u>51</u>
<u>SOUHRN</u>	<u>52</u>
<u>SUMMARY</u>	<u>53</u>
<u>REFERENČNÍ SEZNAM</u>	<u>54</u>
<u>PŘÍLOHY</u>	<u>57</u>

ÚVOD

Jak z názvu: „Význam pohybu v životě osob z Křesťanského sboru Zlín“ vyplývá, pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala kombinaci dvou, na první pohled odlišných světů – pohybu a křesťanství. Mou snahou je nabídnout druhý pohled a ukázat na to, že tyto systémy se mnohdy prolínají a dokáží spolu docela dobře spolupracovat.

V první kapitole se zabývám stručnou problematikou křesťanství. Mým cílem není zahltit čtenáře obsáhlým textem o křesťanství, nýbrž poskytnout takové informace, které budou sloužit jako podklad pro další kapitoly a ze kterých lze dále čerpat. Historický přehled ukazuje vývoj a dělení křesťanských větví, díky čemuž si lze dále ujasnit, z čeho vznikly samotné Křesťanské sbory a na jakém křesťanském základu fungují. Pro jasnější představu taktéž uvádím systém organizace křesťanské církve v České Republice. Zajímavostí této kapitoly jsou data českého statistického úřadu ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011.

Druhá kapitola bude jistě pro mnohé přínosná a seznámí s novými fakty. Obecné povědomí o Křesťanských sborech jako o samostatně registrované církvi není příliš velké a také informace nejsou příliš rozšířeny. Blíže se zaměřuji na evangelikální směr pro ujasnění základního principu vyznání této křesťanské větve.

Věřím, že třetí kapitola nazvaná Teologie pohybu bude jednou z nejzajímavějších. Pro svůj filosofický nádech nabízí možnost hlouběji se zamýšlet nad otázkami lidské tělesnosti, pohybu a sportu a to vše ve vztahu k transcendentní skutečnosti. Nalézám propojení mezi pohybem a vírou, podobnosti mezi sportem a křesťanstvím a složitosti v chápání lidského těla a tělesnosti. V této kapitole najdeme řadu biblických citací, které vymítí pochybnosti o souvislosti mezi těmito různými světy a které podtrhují duchovní ráz textu.

Závěrečná kapitola je věnována praktické části. Seznamuje s činností Křesťanského sboru Zlín, jehož členové se stali vzorkem pro empirické šetření. Vytyčuje cíle, uvádí metodiku, zpracovává výsledky a nabízí diskuzi.

1) ÚVOD DO PROBLEMATIKY KŘESŤANSTVÍ

1.1. Pojem a definice náboženství

Než se práce zaměří na jedno z nejznámějších náboženství – křesťanství, je nutné vysvětlit pojem náboženství a nalézt vhodnou definici. Důvodem je fakt, že křesťanská církev, ať už je jakkoli specifická, je náboženstvím jako každé jiné v tom, že věří v určitý transcendentní obsah a tím splňuje náboženskou podmínku.

Pojem náboženství vychází z latinského slova *religio*. Doslovný překlad tohoto slova v jazycích jako je hebrejšтина či řečtina nenalezneme. Pojem náboženství převzala většina evropských jazyků až v novověku. Do té doby se často používal pojem zbožnost, v českém jazyce též bohoslužba či kult (www.wikipedia.org).

Význam slova náboženství se zdá být jasný. Vytvořit ucelenou a jednotnou definici je však velmi obtížné. Štampach (2008) uvádí, že někteří religionisté považují za nemožné podat ucelenou definici náboženství s tím, že se nelze shodnout, co všechno pod tento pojem zahrnujeme a jaké znaky musí náboženství mít.

Dalo by se říct, že co odborník, to jiná definice. Pro představu uvádím čtyři autory a jejich definice:

Immanuel Kant: „Náboženství je uvědomění si mravního zákona (kategorického imperativu) jakožto božského příkazu.“

Jan Sokol: „ je to celek myšlenek a citů určitého člověka či skupiny, jež se konec konců vztahují k nějaké božské bytosti; je to vztah a chování člověka k jednomu Bohu či božstvu.“

E. Taylor: „Náboženství je víra v duchovní bytosti.“

(<http://helebux.blog.cz/0911/religionistika>)

Stručnou, ale za to velmi výstižnou a často používanou je definice I. O. Štampacha (2008, 30): „Náboženství je vztah člověka k transcendentní skutečnosti.“

1.2. Historické aspekty křesťanství a jejich dopad na současný stav

Křesťanství se datuje od 4. desetiletí, přesněji okolo r. 33, kdy byl zakladatel tohoto náboženství a zároveň Bůh křesťanské víry Ježíš Kristus ukřižován a následně vzkříšen. Ježíšovým poselstvím bylo milovat Boha a milovat bližního svého. Centrem křesťanů se stal Jeruzalém a odtud se křesťanství dále šířilo. Křesťanská církev budovala tzv. obce pro větší skupiny věřících. V čele obcí stáli kněží a nad těmi měli dohled biskupové. Ti se stali hlavními autoritami církve (Franzen, 1995). Prvním biskupem v Římě byl apoštol Petr. Významným apoštolem byl Pavel, který se výraznou měrou zasadil o šíření evangelia. V této době se objevila potřeba uchovat Ježíšovo působení v písemné podobě a tak vznikl Nový zákon. V průběhu 1. století dochází ke konfliktům mezi křesťany a židovskými obcemi jako reakce na prohlášení apoštola Pavla, který říkal, že Ježíšovo poselství nespojuje k dodržování židovské náboženské praxe (Vouga, 1997). Na konci 2. století se působení křesťanské církve rozšířilo po celém Středomoří, do Egypta, severní Afriky a dokonce i na území dnešní Francie. Významným mezníkem v dějinách křesťanství byl rok 313, kdy císař Konstantin vyhlásil v Milánském ediktu toleranci církve v Římské říši.

Rok 1054 je ve znamení vyústění mnohasetletého sporu a rozchodu mezi řecky mluvícím křesťanským Východem a latinským Západem. Důvodem ke sporům byly jak jazykové bariéry, tak odlišné zvyklosti církevního života. Z původní církve tak vznikají dvě oddělené větve označující se jako pravoslavná, respektive ortodoxní a katolická církev (Franzen, 1995). V 16. století se západní křesťanství dále rozdělilo na církev římskokatolickou se silnou centrální papežskou autoritou, protestantskou a pravoslavnou. Kromě tří historických větví vznikaly ve volné návaznosti další křesťanské církve různého zaměření. Ve 20. století u nás po vzniku Československa dochází k přechodu asi miliónu Čechů z Římskokatolické církve do nově zřízené Církve československé husitské a částečně do Českobratrské církve evangelické.

Jak vyplývá ze stručné historie křesťanství, jeho vývoj znamenal z velké části sled rozporů a dělení. Paradoxem je skutečnost, že křesťanským ideálem je jednota a společenství ve víře. Spojujícím prvkem církví je vědomí, že vznikly z jediné a původní církve a pojetí ze kterého vyplývá, že církve jsou autonomní, mají mít mezi sebou sesterský vztah a žádná církev není nadřazena jiné. Ke sblížení jednotlivých církví významně napomohlo ekumenické hnutí.

1.3. Křesťanské církve v České republice

Současný stav české křesťanské scény není zcela přehledný. Přesto, že je v ČR registrovaných 18 subjektů hlásících se ke křesťanství, existují další samostatné spolky a organizace, jimž chybí určité začlenění do systému. Zjednodušeně lze říct, že každý křesťanský subjekt se hlásí k jednomu ze tří proudů a to buď ke katolíkům, evangelíkům nebo husitům. Ke křesťanství se v roce 2011 při sčítání lidu, domů a bytů hlásilo 1.175.000 obyvatel. Dalších asi 700.000 obyvatel je věřících, avšak nehlásí se k žádné z uvedených církví. Lze však předpokládat, že část z nich bude křesťanského vyznání. Oproti roku 2001, kdy byli v České Republice téměř 3 milióny křesťanů, je to více než poloviční úbytek, přičemž pokles v tomto poměru zaznamenaly všechny tři církve. Dnes je u nás přes jeden milion katolicky, 50 tis. evangelicky a necelých 40 tis. husitsky smýšlejících občanů (www.scitani.cz).

1.4. Znaky společné všem křesťanským církvím

Společným prvkem všech křesťanů je monoteismus, tedy víra v jednoho Boha Ježíše Krista, kterého chápou jako mesiáše (z řeckého překladu *christos* znamená pomazaný, čili mesiáš). I přes určité rozdíly se křesťané většinou shodují na tom, že Bůh existuje ve třech osobách jako Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Bowker (2004, 246) se o trojjediném Bohu zmiňuje takto: "...chápání

Boha vzniklo pod tlakem dvou zjevně protichůdných pravd. Na jedné straně bylo zřejmou a absolutní pravdou, že aby byl Bůh Bohem, musí být jen jeden. Na druhé straně bylo právě tak jisté, že Bůh je jedinečně přítomný v Kristovi, jehož život na zemi inicioval a potom udržoval Duch svatý.”

Hlavním znakem křesťanů je bezesporu Bible, označovaná též některými církvemi jako Písmo svaté nebo slovo Boží. “Bible je antologie spisů z období delšího než tisíc let” (Bowker, 2004, 176). Jde o posvátný soubor knih inspirovaný Bohem a skládá se ze dvou částí, Starého a Nového Zákona. Obsahem jsou příběhy izreelského lidu a příběhy, slova a činy z Ježíšova života. Předávání obsahu víry má různé podoby, osobní svědectví nebo veřejné kázání.

Křest, tedy ponoření do vody nebo omytí vodou, je dalším společným prvkem křesťanů. Někteří křesťané však nedovolují křtít malé děti a křtí jen lidi, kteří křesťansky smýšlí a tedy křest přijímají vědomě (Štampach, 2008). Z toho logicky vyplývá, že příslušnost ke křesťanství není dána původem ani narozením. V křesťanství se setkáváme i s dalšími svátostmi, které však nejsou vždy uznávány všemi církvemi. Jedná se např. o biřmování, eucharistie, svátost nemocných nebo manželství.

Základem křesťanské morálky je přesvědčení, že člověk se svobodně rozhoduje pro dobro, nebo pro zlo. Hříchy jsou chápány jako dobrovolné a vědomé jednání proti Boží vůli, Boží milost však připouští odpuštění a na oplátku požaduje odpuštění mezi lidmi. Konkrétní mravní normy lze formulovat podle dvou systémů. V jednom případě je to starozákonní Desatero Božích přikázání a ve druhém povinnosti vůči Bohu a vůči lidem. Veřejným zájmem je křesťanská partnerská etika. Obecně zde platí, že mravně přípustný má být milostný akt pouze v manželství. Etika zdůrazňuje mimo jiné ochranu života, odmítá tedy umělé ukončení těhotenství, jakož i eutanázii (Jodl, 2005).

2. KŘEŠŤANSKÉ SBORY

2.1. Charakteristika sborů

Ve své podstatě se jedná o bratrské hnutí, které v České Republice přijalo název Křesťanské sbory. Proto se sbory vyznačují bratrským vedením a v rámci bratrského hnutí spolupracují se samostatnými sbory z různých zemí (Pala a Hudec, 1998). Svým vyznáním se Křesťanské sbory řadí do evangelikálního proudu.

V roce 2011 uvedlo příslušnost k této církvi 3458 obyvatel České Republiky. Oproti roku 2001, kdy se ke sborům přihlásilo 3910 osob, se jedná o mírný pokles. Zajímavostí je, že ze 49 sborů v České Republice je 36 z nich na území Moravy. Hovoří to o silné náklonnosti k této církvi ve východní části území (www.scitani.cz).

Vedení jednotlivých sborů mají na starosti starší bratři, kteří byli uznáni shromážděním sboru. Současně jim pomáhají tzv. diakoni (z řeckého překladu znamená pomocník). Na celorepublikové úrovni probíhají tzv. mezisborové rady se zástupci všech sborů. Ti, mimo jiné, volí dva zástupce pro komunikaci na úrovni sborů a státní správy (<http://www.krestanskesbory.cz/dokumenty/krestanske-sbory-historie.pdf>).

2.2. Původ Křesťanských sborů

Předchůdcem vzniku Křesťanských sborů je probuzenecké hnutí tzv. Plymouthských bratří z 18. a 19. století, kteří působili v Dublinu, Bristolu, Plymouthu ve Spojeném království a Německu. První zmínky o vzniku sborů pochází z dob Rakouska – Uherska, kdy na území dnešní České Republiky působili tzv. bratrští misionáři z Německa, Anglie a Švýcarska. Hovoříme o tzv. bratrském hnutí. Spoluzakladateli z českých řad byli mimo jiné F. J. Křesina a J.

Mrózek. Výsledkem hnutí byl vznik prvních sborů v roce 1909 (<http://www.krestanskesbory.cz/dokumenty/krestanske-sbory-historie.pdf>).

V meziválečné době vystupovali misionáři pod jiným jménem. „Lidé, kteří nechtěli přijmout jiné jméno než to, jimž byli nazýváni věřící v biblických dobách. Říkali si bratří, scházeli a představovali se jako „věřící v Pána Ježíše Krista““ (Pala a Hudec, 1998. 9).

Poválečná radost z nezávislosti trvala jen do roku 1949, kdy byl vydán nový církevní zákon, který znamenal kontrolu nad duchovní činností v zemi. Proto, aby bratří mohli v tehdejších podmínkách legálně působit, přijali název Křesťanské sbory a v roce 1957 jim byla oficiálně schválena činnost pod tímto názvem. Bratří zprvu neměli žádný majetek. Scházeli se, kde se dalo – v lese, v parku, nebo třeba ve stodolách. Později si pronajímali místnosti, restaurace v zavírací dny, nebo se scházeli v domácnostech. Ještě později se objevily první sborové domy, které přetrvávají dodnes (Pala a Hudec, 1998).

2.3. Evangelikální směr vyznání

Přesto, že Křesťanské sbory jsou samostatně registrovanou církví, svou víru staví na evangelickém základu. Slovo evangelium pochází z řeckého slova euangelion a bývá překládáno jako dobrá, či radostná zpráva nebo zvěst. Obsahem evangelia má být hlásání radostné zvěsti o Ježíši k široké veřejnosti. Podstatou evangelia je cesta ke spáse tím, že si člověk uvědomí svou hříšnost vedoucí ke smrti, přijme odpuštění a bude žít život věčný. Jako evangelia byly též pojmenovány čtyři knihy Nového Zákona, Evangelium podle Matouše, Marka, Lukáše a Jana (www.teologicketexty.cz/casopis/2002-2/Evangelium-a-evangelia.html).

V souvislosti s evangeliem bychom si měli vysvětlit pojmy evangelista a evangelík. Pokud hovoříme o evangelistovi, jedná se o věřícího člověka, který předává evangelium jiným lidem. Evangelistou může být nazván misionář, kazatel, učitel nebo každý, kdo slovem, písmem, svědectvím či svým životem „zvětšuje“ evangelium. Známým evangelistou současné doby je americký kazatel W. F. Graham, který osobně kázal evangelium ve 185 zemích světa,

včetně Československa v roce 1982 (www.dreamlife.cz/svet-uspesnych/duchovni/billy-graham-duchovni-mentor-stoleti/article.html?id=1122). Oproti tomu evangelíkem se rozumí člen evangelické církve. Není tajemstvím, že někteří formální členové církve nežijí podle evangelia.

Objevují se různá vymezení evangelikalismu. K nejnámějším jednoznačně patří vymezení anglického historika D. W. Bebbingtona (2004), který uvádí čtyři prvky: důraz na obrácení člověka, vyjádření víry díky činům, vztah k bibli jako nejvyšší normě a zdůraznění kříže ve významu Kristovi oběti.

Evangelikální církve mají silné postavení zejména v USA, kde se k nim hlásí asi čtvrtina obyvatel. U nás nejsou zastoupeny ani jedním procentem. Důvodem, proč tomu tak je, může být jejich roztříštěnost. V současné době se eviduje kolem 10 evangelikálních církví a zhruba stejný počet organizací. Z tohoto faktu jasně vyplývá, že se jedná o malé subjekty s malým počtem členů, jejichž působení nemůže nijak zásadně ovlivnit společnost.

2.4. Učení, filozofie a odlišnost

Stejně tak jako ostatní evangelické církve, kladou Křesťanské sbory důraz na vztah k Bibli, která je vdechnutým Božím slovem a jediným zdrojem božího zjevení a víry. Teologie vychází z doslovného výkladu krátkých novozákonních citací, které jsou jedinou spolehlivou a autoritativní výpovědí Ježíše Krista. Považuji za nutné podotknout, že úcta Marii není vyznávána, neboť je považována za relevantní. Při osobní modlitbě se předpokládá vyslovení určitých konkrétních citací v přesné formulaci. Poslání sboru se zakládá na úrovni tří rovin, jež jsou doloženy biblickými citacemi:

Společná oslava Boha jako Stvořitele a Vykupitele světa, jeho vzývání v modlitbě a službě (1Tes 1,9; Ř 12,1; Ef 3,10.21).

Ostatním lidem vydává církev skrze misijní a diakonskou službu svědectví o smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista jako Božího činu záchrany, který napravuje její vztah k Bohu i lidem (J 3,16).

Vzájemná služba projevuje ukazováním si cesty, pastýřskou ochranou, povzbuzováním a napomínáním, jakož i vzájemnou praktickou pomocí (Ř 15,14; Gal 5,13).

(<http://www.krestanskesbory.cz/dokumenty/krestanske-sbory-historie.pdf>)

Součástí Starého Zákona jsou tzv. deuterokanonické knihy, které evangelíci nepovažují za biblické a označují je jako pseudoepigrafy. Z tohoto důvodu z jejich překladů Bible postupem času úplně vymizely.

Obdobně jako u naprosté většiny jiných křesťanských církví, oslava večere Páně, nebo též bohoslužba, se koná v neděli formou modliteb a biblického čtení. Snahou je, aby shromáždění vedl Boží duch a to prostřednictvím některého z bratrů. Bez předchozí domluvy se ostatní bratři zapojují tak, jak je Boží duch vede. V tomto pojetí jsou evangelíci mnohem více decentralizovaní, protože se zde netvoří role farářů či kazatelů. Biblické čtení jako základní princip učení je důležitou součástí většiny biblických hodin. Sbory jsou typické tím, že jejich členové spolu ve velké míře tráví volný čas, s čímž se u křesťanských církví setkáváme málokdy.

Jediným způsobem, jak se stát členem společenství věřících v Křesťanských sborech je tzv. obrácení k Bohu. Štampach (2008) uvádí, že člověk zažije obrácení ve věku, kdy už je schopný rozhodovat sám o sobě a sbor jeho žádost o přijetí posoudí. Obrácením se rozumí přijetí nového života jako daru od Boha tím, že se věřící osobně přimkne k Bohu, vyzná se ze svých hříchů a přijme odpuštění. Ratzinger (1991, 17) se o obrácení zmiňuje ve smyslu věřit přesto, že člověk víru nevidí, neslyší a ani ji nemůže nahmatat: „Musí se obrátit, aby poznal, jak je slepý, když důvěřuje jen tomu, co vidí vlastníma očima. Bez tohoto existenčního zvratu, bez tohoto překřížení přirozeného těžiště - se nikdo k víře nedostane. Ano, víra je obrácení, v němž člověk zjišťuje, že podléhal iluzi, když se upíná jen k viditelným a hmatatelným věcem.“

S myšlenkou dobrovolného rozhodnutí souvisí také fakt, že sbory odmítají křtít nemluvňata, ke křtu dochází v pozdějším věku. Štampach (2008) hovoří o tom, že typickým znakem sborů je, že členství v nich nedědí v rodině. Je to obvykle akt křtu, kterým je nový příslušník Křesťanských sborů, po vzájemném poznávání a účasti na životě sboru, přijat. Křest probíhá ponořením

do vody ve smyslu zemřít s Kristem a vnořením, které značí nový život s ním.
V pojetí křtu se vyznačuje odlišnost od nejznámějších křesťanských církví.

3. TEOLOGIE POHYBU

3.1. Tělo a tělesnost v křesťanské vizi

3.1.1. Chápání těla a tělesnosti ve společnosti

Od nepaměti si lidé pokládají otázky týkající se těla a duše. Je tělo složeno z těla a duše? Jsou to dvě neoddělitelné složky nebo stojí vedle sebe? Má každá své místo a kde se tyčí hranice mezi nimi? Už významné osobnosti antického Řecka se pokoušeli na tyto otázky odpovědět. Leukipp chápal tělo jako těleso složené z atomů, Aristoteles jako složeninu tvaru a látek, přičemž tvarem je duše, látkou je tělo a tyto dvě složky nejsou oddělitelné (Jirásek, 2005). Sokratés přikládal význam duši a člověka v jeho původní bytosti chápal jako od přírody nehotového, či nedotvořeného. Pouhý život představuje zdánlivě plné bytí, k tomu pravému a skutečnému bytí však člověka lze probudit (Hogenová, 2000). K tomu má sloužit duše, která představuje jedinou podstatu života.

„V duchovních dějinách západu jsou zřetelná dvě pojetí těla: řecké (...), vnímající tělo jako vězení, hrob duše (člověk se tak skládá z částí a můžeme říci, že má tělo) a biblické, které hovoří vždy o celém člověku, nepřipouští představu, že by já mělo vnější tělo jako nástroj (člověk vždy je těle tělem)“ (Jirásek, 2005, 81). Biblické pojetí tímto zdůrazňuje, že člověk nemá tělo, ale je tělem.

V různých kulturách a v různých dobách lidského bytí se objevuje odlišné chápání tělesnosti člověka. Jedním z nich je dualismus, který člověka rozděluje na tělo, jež je chápáno jako hmota a duši pojatou jako vědomí. Tento systém založený na principu dvou samostatných složek je někdy uplatňován v křesťanství. Zároveň je křesťanským názorem fakt, že vzkříšení se dostane člověku (jako celku), nikoli pouze duši a tím dochází k rozporu v křesťanském názoru. Pokud Pavel z Tarsu tvrdil, že tělo je svatyní Ducha svatého, pak tělo

ve své podstatě nemůže být zlé. Navíc, když to, co stvořil Bůh, musí být ve skrze dobré a Bůh nestvořil tělo a duši zvlášť, nýbrž člověka jako jeden celek (Jirásek, 2005).

Křesťanství se však mnohem častěji přiklání k jinému řešení pro vysvětlení tělesnosti. Tím je tzv. triadismus. Jak z názvu vyplývá, jedná se o soubor tří složek: tělo, duše a duch. K tomuto pojetí se přiklání Bible: „Sám Bůh pokoje nechť vás celé posvěť a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista“ (1 Te, 5,23). Princip triadismu je mnohdy vykládán tak, že tělo a duši má každý člověk. Ducha navíc mají jen ti, jež uvěřili v Boha, jsou duchovně oživlí. Oproti tomu nevěřící jsou tzv. duchovně mrtví. Duch představuje ve své podstatě víru, či vztah s Bohem, což nevěřící nemají. Problémem triadické koncepce se zdá být její různorodá výkladovost a z toho plynoucí rozdílné porozumění.

Pro vysvětlení všech forem chápání člověka jako bytosti je nutné zmínit ještě dva pojmy. Těmi jsou monismus a holismus. Principem monismu je závislost jednoho systému na druhém. Nejčastěji je to duše, která je závislá na těle. K monistickému názoru se staví velká část světové populace (Jirásek, 2005).

Oproti tomu holismus lze chápat jako bytostné propojení celku. Jirásek (2005, 85) definuje holismus takto: „celek uchopený prostřednictvím různých zvýznamnění jednotlivých fenoménů lidského bytí, které můžeme vnímat z pozice symbolů těla, duše, ducha a sociálnosti.“ Tělo je fyzicky člověka, duši představují vlastnosti, schopnosti a dovednosti. Duchem je hodnotový a intelektuální rozměr a sociálností se rozumí kulturní a sociální zakotvenost.

Křesťanská společnost se vždy zajímala nejen o tělesnost lidskou, ale také o ztělesnění Boha. Bůh se stal člověkem tím, že se vtělil do Ježíše Krista. Prožíval život po všech jeho stránkách s jedinou výjimkou – žil bez hříchu. Cítil bolest, utrpení a zažil smrt. Ježíš zemřel a byl pohřben, ale byl vzkříšen, vstal z hrobu a žije novým věčným životem. Ježíš byl spasen jako celek, jeho „oživlá mrtvola“ vstala z hrobu a život věčný prožívá ve svém těle. „Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně“ (Luk 24,39). „To řekl a ukázal jim ruce a nohy“ (Luk 24,40). Ježíš Kristus překonal jak duchovní, tak i tělesnou smrt. Podle křesťanské teologie také věřící člověk bude po své smrti žít věčný

život ve svém těle. „Hroby se otevřely a mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena“ (Mat 27,52). „Vyšli z hrobů a po jeho vzkříšení vstoupili do svatého města a mnohým se zjevili“ (Mat 27,53). Důkazem se zdá být též verš 8,11 z knihy Římanům, který zároveň potvrzuje biblickou teorii triadismu: „Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá.“

Tělesná schránka je součástí bytí a života a proto bude součástí i života věčného. Duši to táhne ke svému tělu. Tělo nelze chápat příliš ve smyslu biologickém, ale spíše jako člověka ve svém hmotném obsahu a duši pak obdobně jako člověka ve svém duchovním obsahu (Kunetka, 2001). Duše spolu s tělem představuje hlubokou jednotu.

Aby široký lid porozuměl transcendentnímu obsahu, docházelo k jeho převádění na smyslově vnímatelnou rovinu. V lidové zbožnosti to znamenalo především konkretizování náboženských obsahů, přirovnávání Krista, Ducha svatého nebo Marii lidem, či zvířatům, což znamenalo materializaci, doslova „ztělesnění“. Příkladem může být L. Volný, který ve své básnické tvorbě vtělil Krista do ovečky a tu oslavoval a vznášel k ní prosby.

Intelektuálové se vědomě snažili šířit a zpřístupnit náboženský obsah široké veřejnosti v podobě lidového umění, náboženského divadla a písemných památek lidové provenience. Náboženská četba neobsahovala pouze texty, objevovaly se kresby a symboly sloužící k materializaci a konkretizaci posvátných a tzv. figurativní umění k vizualizaci tělesného. Charakteristickým znakem katolických modlitebních knih byly stylizované obrázky světců a červeným inkoustem psáno Kristovo jméno pro zdůraznění jeho utrpení. (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006)

Symbolika těla a tělesnost je v náboženském pojetí silně vnímána nejen za života, ale i po smrti, kdy tělo získává zcela jinou symbolickou hodnotu. Největší rozdíl se objevuje v tradičních společnostech se silnými náboženskými rituály, kde lidé zároveň reálně přichází do styku se smrtí mnohem častěji, než ve společnosti moderní. Smrt, jako nejvýznamější tranzitní událost, je doprovázena rituály napříč prakticky všemi kulturami. Někdy bývají tyto rituály nazývány termínem „přechodové rituály“.

Mezi kulturami se objevují pohřební rity s návodem, jak zacházet s lidským tělem po jeho smrti. Setkáváme se se symbolickým významem čistoty a nečistoty. „Smrt a mrtvé tělo jsou, podobně jako narození a tělo ženy po porodu nebo menstruační krev, v rozličných kulturách vnímány jako nečisté, a je s nimi proto třeba náležitě zacházet, aby se jejich nečistota dále nepřenášela na ostatní“ (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006, 120). Ve starém zákonu se objevují zmínky o pravidlech očištění těch, jež přišli do kontaktu s mrtvým tělem. Tato pravidla sice nebyla v křesťanství zachována, s očištnou symbolikou vody se však setkáváme při omývání zemřelého dodnes.

Představou prakticky všech křesťanů je uložení mrtvého těla do země jako silná církevní tradice. Zároveň panuje přesvědčení, že jiný způsob naložení s tělem nemůže ovlivnit další existenci zemřelého.

3.1.2. Vztah k fyzické stránce těla

Tělo bylo v různých dobách a v různých společnostech vnímáno odlišně. Jednou to byla plnohodnotná součást člověka, jindy prostředek ke komunikaci a jindy zase hříšné sídlo zla či hrob duše. Podle toho, co tělo představovalo, s ním bylo zacházeno. Jak by podle křesťanského pojetí víry mělo být s tělem za života zacházeno? Biblický přístup neznal dichotomii duše – těla, přistupoval k člověku jako k jednotě. Řeckořímským vlivem bylo později tělo považováno za nečisté. Platónův následník Augustin nepřikládal tělu žádný význam. Ani scholastik Tomáš Akvinský neviděl smysl v péči o tělo. Podle Sommera (2003) by však popření tělesné existence bylo popřením základních zákonů čistoty a hygieny a právě zatracování hříšného lidského těla blokovalo všechno to, co přispívalo ke zdraví, radosti a štěstí člověka.

V duchovním životě docházelo k tzv. askezi. Pojem askeze se poprvé objevil při výcviku řeckých vojáků a představuje opatření vedoucí k disciplíně. Význam disciplíny nabývá také v křesťanské teologii. Věřící přijme askezi – disciplínu a tím dosáhne pokání a spásy. Askeze mimo jiné představuje

odpírání si požitků a rozkoše, klade důraz na sebeovládání. U východních církví se projevuje typickým mnižstvím, vyznačujícím se naprostou sexuální zdrženlivostí, dodržováním modliteb, půstů apod. Původně se objevovala tzv. fyzická askeze. Jednalo se o fyzické trestání hříšného těla pomocí různých forem sebepoškozování a sebetřýznění (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006). Později bylo od fyzického sebetrestání upuštěno. Tělesná kázeň zůstává zachována dodnes, přičemž mnohem nápadněji se vyskytuje u již zmíněných východních církví.

Dnešní křesťanský pohled je poměrně jednoznačný. Fyzická schránka člověka není nic špatného. Bůh vytvořil člověka jako celek a povinností člověka je starat se o tento dar, který mu byl Bohem dán. Znamená to starat se o sebe po všech svých stránkách, tedy i po stránce tělesné. „Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně“ (Rf 5,29). Je kladen důraz na celkovou čistotu těla – vnitřní i vnější: „Aby byli čisti, vykonej s nimi toto: Pokrop je vodou rozhršení, pak ať si dají břitvou oholit celé tělo a vyperou si roucha. Tak se očistí“ (4 M 8,7).

Každý člověk vnímá svou fyzickou stránku – tělo odlišně. Nelze se domnívat, že u křesťanů tomu bude jinak. Tak jako každé tělo člověka, zvířete či rostliny je jedinečné, tak i pohled na něj se, napříč podobně smýšlejícími lidmi, mění. Nelze stanovit rozmezí, ve kterém by se věřící pohybovali při přiřkládání významu svému tělu. Není stanovena hranice mezi nedostatečnou péčí o svou tělesnost a přemírou starání se o sebe ve smyslu nadměrných úprav svého vzhledu, držení diet, či nevhodné volbě oblékání. Každý jedinec si je vědom toho, za jakým účelem s tělem nakládá tak, jak nakládá. To je určující faktor mezi správným a nesprávným pojetím vlastního těla.

Je obecně známo, že křesťanská ideologie vytvořila základní ideál, jímž se stal světec, který měl asketické rysy tváře i těla, tedy postava na první pohled neduživá (Sommer, 2003). Z tohoto faktu lze usuzovat, že k pěstování těla nemá docházet za účelem tělesné dokonalosti, nýbrž pro udržení zdraví a tělesné hygieny.

3.2. Přiblížení se Bohu pohybem

3.2.1. Pohyb jako základní projev lidského života

Každý proces probíhající v přírodě a ve společnosti je pohyb. Pohybem je také každá změna jak vnitřních, tak vnějších vztahů. Hodaň (1997) hovoří o tom, že existuje nekonečné množství forem pohybu dále uvádí tři základní skupiny pohybů, těmi jsou pohyb mechanický, týkající se pouze neživé hmoty, pohyb biologický, zahrnující pohyb všech živých organismů a pohyb společenský. Všechny pohyby se přirozeně vzájemně ovlivňují a propojují. Málokdo si uvědomuje, že pohyb je základní podmínkou veškerého života. Pro živý organismus představuje nejpřirozenější projev své existence. Bez pohybu živý organismus nemůže fungovat a rozvíjet se. Je důležité si připomenout, že sebemenší biochemický, elektrochemický, či jiný proces v organismu doprovází pohyb. O tom, že pohyb je všude, byla přesvědčena už řecká filosofie. Platón označil pohyb jako základní předpoklad života, Hérakleitos byl přesvědčen, že bytí se vyjevuje v pohybu a změně: „Nelze vstoupit dvakrát do téže řeky podle Hérakleita ani se dvakrát dotknout pomíjivé, svou povahou totožné podstaty. Ta se prudkostí a rychlostí své změny rozptyluje a zase spojuje...“ (Jirásek, 2005, 105 s odkazem na Svobodu). Za zmínku stojí též Aristotelovo pojetí, kde pohyb je umožněn duší: „Jestliže duše umožňuje lidský způsob bytí, je zároveň principem pohybu. Z tohoto úhlu pohledu je pak aktivní duševní princip (neoddělitelný od těla) předpokladem jakéhokoliv pohybu, tedy i tělesných cvičení“ (Jirásek, 2005, 83). Aristoteles zároveň rozlišuje šest druhů pohybů: vznik, zánik, zvětšování, zmenšování, přeměnu a změnu místa. Pohyb a proměna jsou neustálou změnou a tento princip je jedinou stálostí (Jirásek, 2005)

Pokud hovoříme o záměrném tělesném pohybu, nebo též záměrné tělesné aktivitě, pak vstupuje do řízení pohybu vědomí, přičemž nikdy nelze psychickou a tělesnou stránku oddělit. Setkáváme se s různým členěním záměrných pohybů. Pro nás je užitečné zmínit pohyb jako řeč těla pro jeho symbolický ráz. Tělesným pohybem nerozumíme pouze přemísťování těla,

nebo některé jeho části z jednoho místa do druhého, nýbrž i pohyb probíhající uvnitř lidského těla.

Zcela neviditelným, přesto lidským pohybem je pohyb psychický, který však lze tělesně vyjádřit. Myslí se tím psychické procesy, emoce aj., jejichž pohyb byl dokázán vyšetřeními mozku pomocí moderních technik (Jirásek, 2005).

Přenos mravních hodnot na úrovni spirituálních rovin je označován jako duchovní pohyb. Ten, současně s pohybem sociálním, je také považován za lidský pohyb. Sociální rozměr pohybu se týká jak existence jednotlivce, tak skupin osob, dokonce i mas a davů (Jirásek, 2005).

Pro nás je podstatný každý lidský pohyb, který je schopen symbolizace. Lidské pohyby tvoří díky své rozmanitosti systém symbolů a znaků, z nichž některé nabyly velkých kulturních hodnot. Pohyb sám o sobě je mnohovýznamovým symbolem. Každý jeden pohyb lze vnímat jako jeden symbol a jako jeden význam. Pohyby se prolínají, propojují a zároveň na sebe volně navazují. Jejich vzájemným ovlivňováním a kombinováním může symbolika zcela měnit svůj význam.

3.2.2. Pohybové projevy křesťanské víry

Nábožensky orientované osoby prováděly od nepaměti pohybové vzorce pro vyjádření své víry. V křesťanské liturgii od nejranějších dob docházelo k vykonávání přesně daných pohybů a gest, zejména při modlitbách. Také svatý Pavel ve svých listech popisuje polohy vhodné při uctívání Krista a připomíná Ježíšovo klečení při modlitbě. Liturgické stanovení poloh, gest a pohybů při veřejné modlitbě se stává doporučením a jakýmsi vzorem pro modlitby v soukromí. Přirozeně je osobní modlitba odlišná. Věřící uplatňuje takové polohy, které mu nejvíce vyhovují a při kterých se cítí být s Bohem nejvíce provázaný. Současně, pokud určitá poloha uspokojuje věřícího natolik, že je pro něj plnohodnotnou formou spojení s Bohem, pak nebude vyhledávat polohu jinou. Rozjímat se dá v kleče, na zádech, při ležení

na břicho, ve stoje, ale vždy se zřetelem na daný cíl. (Ratzinger, 1991). Projevuje se tak jedinečnost každé lidské bytosti a autentičnost každého těla.

Tělo samo o sobě je symbol zcela vyjímečného postavení a je plné kulturní symboliky. „Tato symbolika těžší z paradoxu – pouze tělo je nám dáno k zakoušení jako objekt i subjekt, observací i introspekci. Tělo je výrazem naší identity a jedinečnosti, ale současně skrze něj vstupujeme do vnějšího světa a stáváme se na něm bezprostředně závislí...“ (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006, 92). Tělo se tím, že ho má každý, stává ideálním nástrojem symbolické komunikace.

Pokud poloha těla pomáhá být blíže k Bohu, pak se tělo může jevit jako ideální prostředek. Skrze těla, darem od Boha, lze žít s ním. Postupně se vytvořila křesťanská znamení úzce související s tělesností jako důkaz významnosti těla pro spojení s Bohem. Tato znamení se stala tradičními hodnotami křesťanství. Jedním z nich je znamení kříže vytvářené lidskou rukou. Vedením pravé nebo levé ruky od čela k hrudníku a následným pohybem z jednoho ramena na druhé se vytvoří pomyslný kříž před horní částí těla. Pohyb doprovází myšlenka víry, úcty a pokory. Lidská ruka je hned za obličejem nejvíce duchovní částí těla. Lze v ní díky mnoha variantám pohybu vyjádřit lidskou duši. Sevření polopokrčených prstů značí nejtěsnější vztah s Bohem - uvnitř a spolu s ním (Ratzinger, 1991).

Při sepětí dlaní vyjadřuje křesťan pokoru a oddanost Bohu a odevzdání se do jeho rukou. Podobný význam značí na prsou překřížené paže. Oproti tomu rozevřené paže s dlaněmi otočenými směrem k nebi vypovídají o otevřenosti duše Bohu, radosti a naplnění z duchovního života. Samotná ruka je odrazem duše a sepětím s cizí rukou přijímá věřící duši cizí.

Ve významu lidské ruky se setkáváme také s náboženskou symbolikou pravé a levé ruky ve smyslu kulturní manipulace s tělem. Největším přínosem v oblasti této symboliky byly podněty sociologa Roberta Hertze na začátku 20. století. Ve své studii Nadřazenost pravé ruky: studium náboženské polarity z roku 1909 zkoumá manipulaci sociokulturních institucí s tělesnou přirozeností. Popisuje přeučovací a odnaučovací techniky levorukých dětí nebo způsoby jejich trestání (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006).

Pravolevá ideologie dalece přesahuje tělesnou anatomii a obzvláště v některých kulturách se projevuje velmi výrazně tím, že levé ruce přísluší

nečisté nebo podřadné činnosti. Prakticky všechny kultury jsou však pravolevou ideologií ovlivněny a vstupuje i do češtiny. Zatímco význam slova „pravý“ nebo „pravost“ můžeme přeložit jako správnost, či pravdu a znamená čistě pozitivní smýšlení, tak pokud někoho označíme pojmem „levý“, budeme o něm smýšlet jako o nešikovném, falešném, křivém nebo jiném s tím, že to na nás vždy bude působit negativním zabarvením (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006).

Hertz se zabýval otázkou, zda se jedná o kulturně podmíněnou a tedy ryze symbolickou klasifikaci, nebo vychází z přirozených a vrozených dispozic anatomie a fyziologie lidského těla. Hertz se v této souvislosti ptá, zda tak lehký rozdíl v míře fyzické síly obou rukou je dostatečný pro tak ostrou a hlubokou různost. Není pochyb o tom, že jistou příčinou pravolevé ideologie je převládající pravorukost se současným rozvojem levé hemisféry. V této souvislosti se jeví výstižný výrok objevitele centra artikulované řeči v mozku P. P. Broca, který říká: „Jsme pravorucí, protože jsme levomozcí“. Fyziologie však nevysvětluje to, proč je nadvláda četnosti rodilých praváků tak výrazná. Na sto osob připadají přibližně dva zcela přirozeně levorucí, kteří odolají tlaku společnosti na pravorukost. Hertz poukazuje na zajímavý fakt, že existují jedinci ve společnosti, kteří by bez sociálně-kulturního nátlaku byli schopni používat pravou i levou ruku ve stejné míře, jen se zanedbatelnou preferencí pravé ruky (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006).

„Podle Hertze není anatomie ani fyziologie těla pro vznik kulturních významů nijak určující, je spíše dodatečným podnětem, který je dále rozvíjen v souladu s již hotovou, předem připravenou kulturní symbolikou“ (Doležalová, Hamar a Bělka, 2006, 213). Anatomie a fyziologie bývá spíše interpretována tak, aby podporovala ideologii v rámci symbolického procesu kulturní manipulace s tělem.

Známým křesťanským symbolem značícím pokoru a úctu k Bohu je klek, či klečení. Člověk tím, že poklekne, vyjadřuje svou nicotnost, stává se menším. Dochází ke shrbení v zádech a tím se vytěsňuje hrdost. V kombinaci s klečením provádějí někteří křesťané sklonění. Sklonit se znamená sklonit duši před Bohem.

Vyjádřit Bohu úctu lze též druhým a opačným způsobem. Tím je vzpřímený stoj s propnutými koleny ve smyslu vzchopit se a hrdě stát čelem k Bohu. S oběma způsoby, jak klekem, tak stáním se setkáváme při Mši svaté,

přičemž jeden způsob může nahrazovat druhý, např. ve chvílích, kdy zdravotní stav dovoluje provádět jen jeden ze způsobů. V přímém stojí jsou také oddávání snoubenci při církevních obřadech.

Ve smyslu touhy po odpuštění se u věřících objevuje tzv. bytí do prsou, které by mělo být výrazné a silné a to hned z několika důvodů. Člověk by se měl „dobýt“ až do svého nejvnitřnějšího světa a otřást jím, tím si uvědomí svou hříšnost. Udeření do prsou znamená kající se srdce a prosbu o odpuštění hříchů. Bývá též spojeno s významem probuzení se a vyslyšení Božího volání. Bytí na prsou je také trestání sebe sama za hříchy. Většinou se bytí uskutečňuje při setkání se slovem „vina“ v Bibli (Ratzinger, 1991).

Samotná chůze, či kroky mohou mít svůj specifický význam a značit určitou symboliku. Chůze bývá chápána jako životní cesta křesťanů k Bohu. Hlavní myšlenkou cesty je její přímost, neodbočování z cesty. Sejde-li křesťanský orientovaný z přímé cesty, pak vede svůj život ke smrti. Oproti tomu přímou cestou dojde ke spáse a životu věčnému. „Drž mé kroky ve svých stopách, aby moje nohy neuklouzly“ (Ž 17,5). Kráčení, které je přímé a přirozené, je ve své podstatě bohoslužba vedoucí k Pánu. Jsou známy bohoslužby probíhající v průvodu, dochází k modlitbám v pohybu.

Věřící člověk si uvědomuje, že díky tělu má možnost přiblížit se k božstvu a této možnosti využívá. Přirozený pohyb umocňuje myšlenku a tím zintenzivňuje spojení s Bohem.

3.3. Teologie sportu

3.3.1. Vymezení a definování pojmu sport

Termín „sport“ pochází z latinského slova „disportare“, které bývá přeloženo jako činnost zaměřená na zábavu a rozptýlení. Z tohoto faktu vyplývá, že se jedná o rozsáhlý pojem označující různé činnosti. Sport, tak jak ho známe dnes, dosáhl své významové roviny později (Sekot, 2003). Není

snadné určit, kdy přesně tomu tak bylo. V průběhu různých etap vývoje člověka se objevovaly shody s dnešním pojetím sportu, avšak je sporné, zda lze, či nelze tyto činnosti za sport považovat. Panuje většinový názor, že sport vznikl na přelomu 18. a 19. století na území Anglie.

Pokud máme vymežit pojem sport, pak musíme vyslovit tři základní podmínky. Za prvé, sport musí zahrnovat pohybovou aktivitu. Za druhé, jsou stanovena jasná a přesná pravidla. A konečně za třetí, činnost je soutěžního charakteru. V podstatě se dá říct, že tyto podmínky jsou základním kamenem definic většiny autorů. O ucelenou a zároveň učesanou definici sportu se pokoušeli autoři z celého světa. Dnes se setkáváme s více než stovkou definic s více, či méně výstižným obsahem, přičemž o žádné z nich se nedá říct, že by zcela a dokonale vystihovala sport ve všech jeho rovinách.

V. Svatoň (2001, 55) definuje sport s odkazem na J. Dovalila takto: „Svobodná pohybová aktivita závodního typu, charakteristická výkonovou motivací.“ Tato stručná definice však nevystihuje sport v jeho rovinách a navíc se může zdát spekulativní, zda sport lze považovat za svobodnou aktivitu, pokud je realizován v přísně organizovaných podmínkách.

Přijatelnou definici nabízí I. Slepíčková (2000, 22): „Sportem se rozumí všechny formy pohybové činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“

Hodaň (1997) definuje sport jako specifickou, přísně organizovanou činnost tělocvičného i jiného pohybového, technického či intelektuálního charakteru s dominující výkonovou motivací a z ní vyplývající prožitkovostí, realizující se v dosahování absolutně či relativně maximálního výkonu v přesně vymezených a kontrolovaných podmínkách soutěže. Tím se pokouší o co možná nejvíce ucelenou definici sportu.

S pojmem sport je to jako s náboženstvím. Každý ví, co si má pod tímto pojmem představit, ale málokdo dokáže vyslovit definici, která by pojem sport celkově a plnohodnotně vyjádřila. Někteří autoři se dokonce domnívají, že podat komplexní definici sportu není za současného stavu vědy možné.

„Smyslem, účelem, cílem a tudíž nejvyšší hodnotou sportovního pohybu je maximální výkon a vítězství v soutěži. Předvádění výkonu v přísně

organizovaných podmínkách soutěžního poměrování dle standardizovaných pravidel vede ke zřetelnému měření a objektivnímu srovnávání výkonnosti jako specifické realizace lidských možností“ (Jirásek, 2005, 140).

Sport se v dnešní době stal neoddělitelnou součástí společenského života. Jedná se o významný společenský jev, který se projevuje na různých úrovních a sférách (Hodaň, 1997).

3.3.2. Vývoj a vztah sportu a náboženství

V následujícím textu se práce pokusí vymezit důležité momenty v průběhu vývoje člověka, kdy dochází k významnému propojení a zároveň ovlivnění dvou, na první pohled odlišných složek - sportu a náboženství.

Není pochyb o tom, že jedním z nejdůležitějších mezníků vývoje sportu v náboženství je antika. Již antičtí Řekové cítili potřebu využít své tělesné schopnosti pro vyznání své víry. Proto začali svou sílu, zdatnost, vytrvalost či rychlost používat pro jejich měřitelný charakter a tím se zasloužili o vytvoření soutěže ve sportu. Ze všech řeckých her byly těmi nejvýznamnějšími antické olympijské hry, které se konaly od r. 776 př. n. l. každé čtyři roky k oslavení boha Dia. Dvanáct století trvající starověké olympijské hry jsou projevem zejména náboženské zkušenosti starých Řeků (Jirásek, 2005). Účastníci her poměřovali své výkony a sílu převážně za jediným účelem – zabezpečit si božskou přízeň. Starověké olympijské hry prováděné formou religiózního obřadu a modliteb lze též chápat jako sebeobětování svého těla Bohu tím, že dojde k maximálnímu výkonu s vydáním se ze všech sil a z toho plynoucím vítězstvím ve sportovní soutěži. Dá se předpokládat, že nezůstalo jen u obětování a modliteb, ale že lidé měli také radost ze vzájemného setkání. K základním prvkům slavnostních setkání na počest bohů totiž patřily hostiny a zábava při tanci a zpěvu (Sinn, 2003).

Před hrami byl kladen důraz na rituály a očistu těla. Po skončení her se vítězové odebrali do chrámů děkovat těm bohům, o kterých se domnívali, že zajistili jejich výhru a jako obět jim odevzdali vítězné věnce (Sommer, 2003).

Rovněž panhelénské hry, jako např. pythijské či isthmijské byly pořádány s religiózním záměrem pro udržení dobrých vazeb s božstvem (Jirásek, 2005).

Rozhodujícím datem pro další vývoj sportu v náboženství se jeví r. 393 n.l., kdy římský císař Theodosius I. přísně zakázal konání her a dochází k jejich zániku. „Jeho nástupce Theodosius II. vydal totiž roku 426 po Kr. nový zákaz všech pohanských svátků, mezi něž zařadil i olympijské hry“ (Sommer, 2003, 43). V této době se křesťanství stává oficiální ideologií Římské říše.

Dominance Římskokatolické církve převažovala po dlouhá staletí a názor na sport a pohybovou kulturu se vesměs neměnil. Je to období různých, převážně však negativních názorů na tělo a fyzickou aktivitu. Součástí této doby je potlačování žádostí těla a asketismus (pojem asketismus byl vysvětlen v předchozím textu). Sommer (2003) se zmiňuje o mnišských řádech, kde pro předvádění dokonalosti těla nebylo místo. Dále uvádí, že závody byly mnohdy popisovány jako ďábelské nástroje a vítězové byli považováni za kouzelníky pomáhající si k vítězství černou magií. Spása duše byla dominujícím prvkem křesťanské víry až do reformace.

Paradoxně ani 16. století s příchodem reformace nepřináší pro sport lepší vyhlídky. Tato doba je silně ovlivněna puritánstvím, jehož postoj ke sportu byl, podle některých autorů, ještě negativnější, než postoj křesťanský. Uvádí se, že snahou puritánů bylo vymazat všechn sport a hry z celé historie lidské existence. Sport se stal předsudkem pro odvrácení člověka od duchovního života, byl označován za něco naprosto zbytečného a velmi hříšného. Čas, který by byl vyplněn sportem, byl považován za ztracený, protože čas měl být tráven duchovními záležitostmi (Sommer, 2003). Negativistické spojení sportu a křesťana přetrvávalo až do 20. století. V Americe na začátku století vydala církev po vzoru Anglie zákon, který zakazoval provozování sportu v neděli, tedy v den, kdy se má společnost věnovat bohoslužbám.

Přes negativní postoj ke sportu dochází v roce 1896 k návratu olympijských her, ztv. „novodobých“. O návrat OH se zasloužil Pierre de Coubertin. Myšlenkový směr Coubertina byl nadčasový, jeho záměrem bylo využít sport a olympijské hry k účelům, které samotný sport přesahovaly.

Filosofie olympismu se nevztahuje pouze na vrcholové sportovce, ale na každého, nejen na krátkou dobu, ale na celý život. Netýká se jen závodění a vítězství, ale zvláště hodnot spojených s účastí a spoluprací, sportu nejen jako aktivity, ale také jako faktoru přispívajícího ke vzdělávání, výchově a rozvoji jedince, jeho osobnosti a sociálního života. Ideové myšlenky Pierre de Coubertina byly inspirovány antikou, ke které choval velký obdiv. Odtud převzal ideál kalokagathie, který lze volně přeložit jako jednotu tělesného a duchovního. Tento ideál byl těžištěm Coubertinova olympismu a znamenal cílevědomý a harmonický rozvoj sportovce jako osobnosti a kultivace jeho fyzických, duchovních, morálních a společenských sil (www.olympic.cz/public/img/dokumenty/olympismus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf).

„Člověk není jen tělo a duch, nýbrž tělo, duch a charakter. Charakter se nevytváří duchem, ale pomocí těla. To je právě to, co starověcí národové dobře věděli a co my tak obtížně křísíme.“ (Dovalil, 2004, dostupné na www.olympic.cz/public/img/dokumenty/olympismus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf) Jako nejvhodnější prostředek k naplnění tohoto záměru se mu jevil sport jako škola mravní ušlechtilosti a čistoty a také tělesné síly a zdatnosti. Sport chápal jako celoživotní snahu po zdokonalování. Sport nesmí být limitován pouze na fyziologický proces, musí být chápán v širším smyslu jako rozvoj svalů, rozumu, charakteru a vědomí. K sebezdokonalování dochází za vědomého stavu (www.olympic.cz/public/img/dokumenty/olympismus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf).

Není pochyb o tom, že Coubertin položil ideový základ novodobých olympijských her. Některé jeho myšlenky se staly olympijskými zásadami deklarovanými v platné Olympijské Chartě. Příkladem může být silný důraz kladený na výchovu. Coubertinův olympismus však lze chápat spíše jako vizi.

Coubertin bezpochyby zaslouží obdiv pro jeho nadčasové myšlenky a výroky. Jako odpůrce materialismu předpokládal budoucí vývoj: „...tušil, jak obtížné jednou v moderním světě bude udržet zásadu amatérismu“ (Dovalil, 2004, dostupné na www.olympic.cz/public/img/dokumenty/olympismus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf). Jeho snahou bylo, aby zisk ze sportu nebyl hlavním motivem jeho realizace.

Taktéž v českých zemích se uchytila myšlenka starověkých Řeků. Idea kalokagathie se stala základem, ve své době největší sportovní organizace, České obce sokolské (nebo též Sokola). Zdá se proto, že antické Řecko sehrálo významnou roli při vzniku a vývoji organizací zabývajících se sportem a nese částečný podíl na dnešní podobě sportu. Zakladatel Sokola, Miroslav Tyrš se domníval, že národ se bude vyvíjet směrem ke svobodě a vzdělanosti „...jestliže všichni jeho příslušníci dovedou dobře pečovat o zdraví tělesné, jestliže svá nitra naplní bohatstvím ducha a založí své vzájemné vztahy i vztah k ostatním národům na mravnosti“ (Sekot, 2003, 49 s odkazem na Bukovského).

V křesťanských řadách se na začátku 20. století objevují první zastánci sportu, kteří považovali tělesnou zdatnost a víru za dvě slučitelné složky. Vzniká sportovní organizace Orel, kterou zakládají sami katoličtí sportovci.

Dnešní pohled církve na sport je v podstatě zřejmý. Není důvod pohlížet na sport, jako na něco negativního či hříšného. Hodnotový systém křesťanství se blízce podobá tradičním hodnotám uznávaných ve sportu. Samotný sport není ničím jiným, než tvarovatelem a posilovatelem hodnot. Utváření charakterových vlastností, výdrž v tvrdé práci, vytrvalost a týmová práce jsou jen některými, obě sféry spojujícími, hodnotami. Jisté je, že tyto hodnoty jsou, ať už se vyskytují v jakémkoliv systému, velkým přínosem pro společnost. Sport posiluje jedince i skupiny osob, přispívá k jejich stmelení, posiluje vazby v komunitě, vytváří rituální zvyky a vymezuje čas a prostor pro jeho realizaci. Z tohoto výčtu jsou patrné až nezvyklé podobnosti sportu a křesťanství. Najednou se zdá, že tolik původně vzdálené složky jsou si mnohem více blízké, než se na první pohled zdálo. Sportovní diváci i samotní účastníci sportu chtějí mít svůj vzor, někoho, ke komu budou vzhlížet a komu se chtějí podobat. Stejně tak křesťané mají Boha. Oba systémy, sport i křesťanství, vytváří „svůj svět“ plný pravidel, hranic, ale i nebezpečí a dramatických chvil (Sekot, 2003).

Protože pro objasnění problematiky práce uvádí pouze společné rysy obou systémů, není na místě nechat se zmást jejich přílišnou těsností, ač jsou si v mnohém velmi podobné. Sport a církev jsou dvě složky stojící vedle sebe, přičemž svou interakcí se vzájemně ovlivňují, prolínají a doplňují.

O sport a sportovní dění se zajímala řada významných duchovních osobností. Pro příklad uvádím papeže Jana Pavla II., který se o sportu vyjadřoval ryze kladně. Nadnárodní sportovní události vnímal jako možnost vzájemného míru mezi lidmi různých ras, kultur a náboženství. Některé osobnosti křesťanské církve se sportu přímo intenzivně věnovali. Za zmínku stojí horolezec papež Pius XI. který zdolal horu Monte Rosa i Mont Blanc. Svým aktivním přístupem přivedl řadu sportovců ke křesťanství a stal se jejich vzorem. Jeden anglický horolezecký klub nese dokonce jeho jméno ve svém názvu (www.wikipedia.org).

Toto může být jedním z důvodů, proč církve začaly zakládat nejrůznější tělocvičné spolky a sportovní organizace, nabízet rekreační možnosti a sponzorovat sportovní události. Tím, že církev podporuje a prosazuje sport, může zvýšit počet věřících a upevnit jejich křesťanskou víru. Prospěšné se zdá být také zviditelnění církve.

Sportovní soutěž má vždy své vítěze a své poražené. O vítězství rozhoduje výkon a okolnosti, které nikdy nelze předem předvídat. „Opět jsem pod sluncem viděl, že běh nezávisí na snaze hbitých ani boj na bohatýrech ani chléb na moudrých ani bohatství na rozumných ani přízeň na těch, kdo mají poznání, ale jak kdy každému z nich přeje čas a příležitost“ (Kaz 9,11). To, co nevěřící označují jako štěstí, je pro věřícího sportovce víra. Víra je něco, co může rozhodnout o vítězství, či prohře. Víra je také naděje v to, že transcendentní skutečnost bude nakloněna sportovci a dovede ho k vítězství. Proto se sportovci k víře silně ubírají před soutěží a v napjatých situacích. S vírou mohou nabýt přesvědčení, že stejně fyzicky zdatného soupeře porazí. Také samotné vítězství může být připisováno vyšší moci. Vidáme sportovce, kteří se před výkonem pokřizují. Jiní se obrací k Bohu bez fyzických projevů.

Na sport může být nazíráno jako na magii pro svůj transcendentní obsah. Dochází k vytržení z každodenního světa. Jirásek (2005, 140) v návaznosti na Wolfa uvádí, že sport přesažením posvátného „se bezděčně stává jednou z forem přirozeného náboženství.“ Přesto, že sport byl nejednou označen za nové náboženství, o jeho náboženském významu řada autorů pochybuje a objevují se rozporuplné názory.

Sport je fenoménem dnešní doby, těší se nebývalého nárůstu a napříč všemi oblastmi pohybové kultury je tou nejvíce preferovanou. „Poutá největší

zájem diváků, koncentruje veškeré vrcholové výkony, absorbuje (a produkuje) nejvíce peněz“ (Jirásek, 2005, 140). Pro své silné postavení je nedílnou součástí společnosti. Podobně je na tom církev. Během mnohasetleté existence prošly obě tyto složky odlišným vývojem. Po většinu času to byla církev, která pro svou rozhodovací moc sport zakazovala, povolovala nebo udávala směr. To, co platilo v minulosti, už dávno neplatí. Současný stav nedovoluje jedné složce nadřazovat se nad druhou. Soupeřit proti sobě by přineslo neprospěch na obě strany. V duchovních řadách se objevili osobnosti, které si tento fakt uvědomily.

Zejména v průběhu 20. století docházelo k zakládání křesťanských sportovních spolků. Dnes se na celém světě nachází desítky, možná stovky takových organizací, které jsou typické tím, že v nich sport a víra žijí v symbióze. Jejich posláním je vést své členy, za současného dosahování maximálních sportovních výsledků, ke křesťanskému životu. Trenéři a sportovci jsou pak jakýmsi misionáři.

„Obecně, ale snad s trochou nadsázky se dá říci, že křesťanská ideologie neměla valného pochopení pro tělesné dovednosti, tělesnou obratnost, pro fyzickou sílu a pohyb“ (Sommer, 2003, 114). V průběhu historického vývoje křesťanské církve nikdy nezmizel požadavek, že víra je vždy na prvním místě a vše ostatní následuje až po ní. Sport je v křesťanském prostředí pojímán, spíše než soutěžní fyzická aktivita, jako forma péče o zdraví a fyzickou hygienu.

3.3.3. Teologicky přijatelné a nepřijatelné aspekty sportu

To, v čem se křesťanské sportovní organizace a sportovní organizace bez náboženského vyznání liší, jsou hodnoty spojené s křesťanskou morálkou. V obecné rovině je křesťanský pohled na sport stejný. Pokud ve sportu nedochází k porušování zásad křesťanské etiky, pak je podporován a kladně schvalován. Bůh proti tělesné aktivitě nic nemá. V Bibli se píše o povinnosti pěstění těla se současným uvědoměním, že k posilování těla je potřeba fyzické aktivity: „Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena (Žid 12,12) a

vykročte jistým krokem, aby to, co je chromé, docela nezchromlo, ale naopak se uzdravilo“ (Žid 12,13).

Tradiční hodnoty sportu, tak jak je známe z antického Řecka, jdou ruku v ruce s křesťanskou morálkou. Pozornost je zaměřena na harmonický tělesný rozvoj člověka jako je výkon, vytrvalost, zdatnost a síla s ohledem na jeho biologické limity, rozvoj charakterových vlastností, fair play, sportovního ducha a přirozené podmínky (rovné příležitosti). Bible vyzývá ke snaze o vítězství (ve smyslu vyhrát u Boha): „Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali!“ (1 Kor 9,24) Tradiční hodnoty musí být rozvíjeny v jejich zdravé míře.

Překročení hranic značí negativní rovinu, která nemůže být křesťanskou vírou přijata. Dnešní podoba sportu ztrácí svůj autentický hodnotový systém a stává se systémem plným komerce, medializace a manipulace. Sportovci pro svůj ekonomický zisk zapomínají na svou čest a jsou schopni podvádět pravidla a být agresory. Sportovci mnohdy nejsou motivováni výkonem, nýbrž odměnou za výkon či vítězství (Sekot, 2003). Pro dosažení maximálního výsledku jsou ochotni riskovat své zdraví překračováním svých biologických limitů nebo užívat steroidy jako doping. Doping člověka reifikuje, dělá z něj věc, stoj, nástroj (Sinn, 2003). To vše za jediným účelem – být vítězem za každou cenu. Taková podoba vítězství je z křesťanského hlediska nepřijatelná. Sport pro svůj ekonomický a mediální profit zcela mění svůj původní význam.

Fenomény dnešní doby jako jsou masová média, show byznys nebo průmysl zábavy se snaží z ekonomicky silného sportovního odvětví vytěžit maximum. Diváci, jako senzace chtiví účastníci společnosti, nevědomky podporují pozvolnou a nenávratnou změnu sportovního světa, který se vymyká sféře pohybové kultury. Jirásek (2005) uvádí, že atraktivita sportu je měřena sledovaností z televizních přenosů a s nimi spojenou reklamou, což podporuje porozumění sportu spíše v rovině gladiátorských bojů než v rovině čestného olympijského soupeření. Zvláštní pozornost vyžaduje násilné a agresivní chování fanoušků na sportovištích dosahující neuvěřitelných rozměrů. Ve zmíněných oblastech sportu dochází k rozporu s křesťanským přesvědčením.

Křesťanský pohled na sport není jednoznačný, ani univerzální. Je spíše podstatné pohlížet na jednotlivé oblasti sportu a sportovní odvětví individuálně. Setkáváme se s určitými druhy sportu, kterým víra pro své přesvědčení nemůže

být nakloněna. Jedná se o sporty extrémní a rizikové. Boží přikázání povínuje člověka udržet si vlastní život a zdraví. Samotné tělo, život a zdraví je dar od Boha a není přípustné s tímto darem hazardovat. Vystavovat lidské tělo riziku pro vítězství za každou cenu není blízke ideálům křesťanského pohledu.

Sport, tak jak ho známe dnes, ztrácí svůj původní význam a nabírá význam nový. V něm sehrává různé role a podle toho formuluje a ovlivňuje společnost. Křesťanská morálka nemůže podporovat takové oblasti sportu, ve kterých dochází k negativnímu dopadu na člověka a následně na společnost. Obecně lze říct, že ze strany křesťanství je nejpřijatelnější podobou sportu jeho autentická a tradiční podoba.

4) PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Cíl

Význam pohybu v životě osob nemůže být nikdy zcela měřitelný. Otázka nezačíná slovem kolik, ani co, nebo kdy. Neočekává se ani jednoslovná a faktická odpověď. Je položena základní otázka, na kterou lze odpovědět až po zodpovězení řady jiných dílčích otázek. Jestliže je cílem práce zjistit význam pohybu v životě osob z Křesťanského sboru Zlín, pak je zásadní metou zejména zjištění role pohybu a role víry v životě těchto osob a porovnání těchto dvou životních hodnot, zjistit, jak jsou tyto dvě složky vnímány a řazeny, zda stojí nezávisle vedle sebe, nebo se vzájemně ovlivňují a propojují, či zda je jedna nadřazena druhé. Důležitou součástí cíle je zjištění účelu, za jakým je pohyb prováděn. S tím souvisí významná otázka, zda pohyb může být prostředkem ke sblížení s Bohem a tedy i vírou a zda by se dalo hovořit dokonce o jisté formě pastorače. Cíl také obsahuje pojetí sportu v křesťanské rovině. Tím se myslí přístup a pohled na dnešní podobu sportu jako na jednu z forem pohybu.

Je důležité si uvědomit, že vytyčených cílů dosáhneme na základě objektivních, ale zejména subjektivních pohledů.

4.2. Metodika

Pro získání potřebných dat byla použita kvantitativní metoda – dotazník a kvalitativní metoda – rozhovor. Důvodem pro tento výběr je fakt, že dotazník poskytne poměrně velké množství informací od desítek respondentů, avšak tyto informace jsou spíše povrchní povahy a neposkytují respondentům se svobodně a tvůrčím způsobem vyjádřit. Proto byl současně zařazen rozhovor, který poskytne hlubší zamyšlení a detailnější informace dané problematiky.

Dotazník je nejvíce frekventovanou metodou pro hromadné zjišťování údajů. Jedná se o ekonomicky výhodný nástroj, díky němuž lze při relativně malé investici času získat velké množství informací. (Gavora, 2001). Pro účely této práce byl sestaven tzv. dotazník kombinovaný se škálou. „Tento dotazník je konstruován tak, že respondent neodpovídá na předložené otázky, ale vyznačuje na určité stupnici svůj postoj či názor k danému výroku“ (Průcha, 1995, 46). V dotazníku respondenti vyznačovali na 5 – ti stupňové škále různý stupeň souhlasu či nesouhlasu u celkem 36 – ti tvrzení.

Rozhovor je jednou z nejpoužívanějších metod výzkumu, kdy dochází k dotazování, při němž tazatel pomocí otázek vede dotazovanou osobu ke sdělování určitých informací (Průcha, 1995). Tato metoda je založena na komunikaci tazatele a sdělovatele. Mohlo by se zdát, že pro účely této práce byl použit standardizovaný dotazník z důvodu, že respondentům byly kladeny stejné otázky, avšak nedá se to říct zcela jednoznačně, neboť respondentům byl současně ponechán prostor pro jejich vlastní poznatky a tvůrčí myšlenky nad rámec kladených otázek.

Vzorkem se přirozeně stali členové Křesťanského sboru Zlín, jehož činnost trvá nepřetržitě od roku 1957 (www.krestanskysborzlin.cz). Zajímavostí je, že samotní členové jsou současně přáteli a tráví spolu určitou část volného času, navštěvují se, nebo spolu dokonce tráví dovolené. Sbor nabízí svým členům (ale i nečlenům) řadu činností a nezapomíná přitom na žádné věkové skupiny. Nad rámec nedělních bohoslužeb a biblických hodin organizuje akce pro děti, velmi významně se věnuje mládeži a dospělým poskytuje program ve formě skupinek.

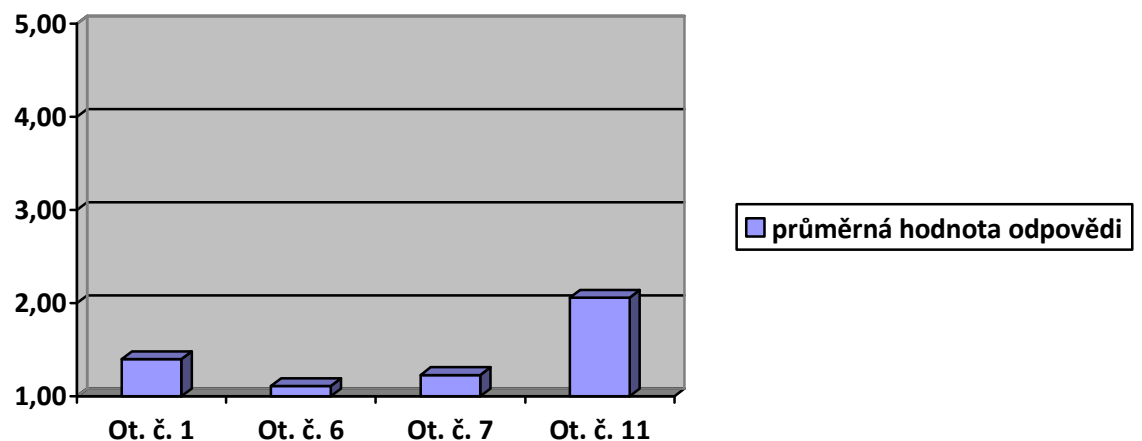
Trávení volného času formou pohybových aktivit je pravidelnou součástí činnosti sboru. Organizuje jak nárazové, tak pravidelné sportovně-rekreační akce jako jsou turistické výlety, víkendové, ale i týdenní pobyty formou tábora pro děti v zařízení rekreačního typu zvaném Nivy v blízkosti města Vsetína. Mládež sboru má svůj vlastní klub a účastní se tzv. English campů (letní tábory s výukou angličtiny), které jsou pořádány zejména v přírodním prostředí jako jsou beskydské hory apod. Sbor si taktéž pravidelně pronajímá tělocvičnu pro provozování míčových a jiných kolektivních her (www.krestanskysborzlin.cz).

4.3. Výsledky a diskuze

Výsledky byly zjišťovány pomocí kvantitativní metody dotazníku a kvalitativní metody rozhovoru.

Dotazník, který vyplnilo 50 respondentů z Křesťanského sboru Zlín, obsahoval 36 otázek a 5-ti stupňovou škálu od 1 – naprosto souhlasím po 5 – naprosto nesouhlasím. Následující část bude zaměřena na nejzajímavější výsledky dotazníku, které zároveň pomohou k dosažení vytyčeného cíle. Kompletní verze dotazníku je k nahlédnutí v příloze.

Otázky, které nejlépe objasňují vztah k pohybu a jeho význam jsou uvedeny v následujícím sloupcovém grafu:

Graf č. 1

Na uvedeném grafu vodorovná osa zobrazuje 5 otázek a svislá osa udává průměrnou hodnotu odpovědi na škále v dotazníku, kde:

hodnota 1 – respondent naprosto souhlasí

hodnota 2 – respondent spíše souhlasí

hodnota 3 – respondent nemůže souhlasit ani nesouhlasit

hodnota 4 – respondent spíše nesouhlasí

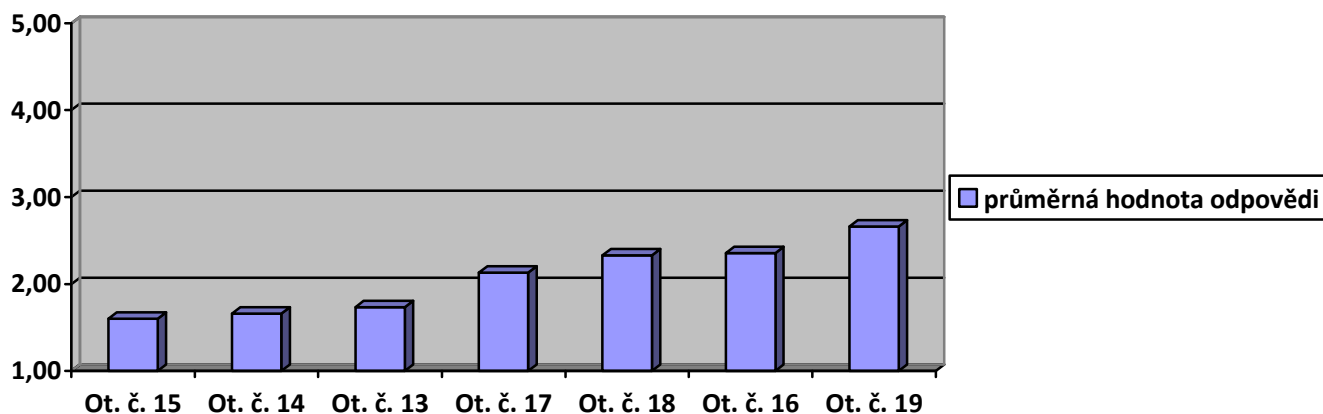
hodnota 5 – respondent naprosto nesouhlasí

Otázka č. 1: **Mám pozitivní vztah k pohybové aktivitě.** Průměrná hodnota odpovědi 1,4 značí, že dotazovaní respondenti z Křesťanského sboru Zlín mají k pohybu kladný vztah.

Otázka č. 6: **Pohybová aktivita má pozitivní vztah na fyzickou stránku člověka.** Průměrná hodnota odpovědi 1,11 ukazuje na silný souhlas respondentů s tvrzením. Z tohoto vyplývá, že osoby z Křesťanského sboru si uvědomují vliv pohybové aktivity na organismus jako celek, což dokazuje otázka č. 7, která zněla: **Pohybová aktivita má pozitivní vliv na psychickou stránku člověka.** Průměrná hodnota odpovědi: 1,23.

Otázka č. 11: **Pohybová aktivita pro mě představuje vysokou životní hodnotu.** Průměrná hodnota odpovědi 2,06 ukazuje, že respondenti z Křesťanského sboru s tvrzením spíše souhlasí. Je tedy evidentní, že pohybová aktivita v jejich životě sehrává velký význam, nicméně lze předpokládat, že zde budou i důležitější životní hodnoty, které by se svou významností více blížily hodnotě 1.

Následující graf zahrnuje soubor otázek týkající se účelu, za jakým osoby z Křesťanského sboru Zlín pohybové aktivity provádějí

Graf č. 2

Jednotlivá tvrzení na vodorovné ose grafu byla seřazena podle průměrné hodnoty odpovědi ve škále na svislé ose, kde opět 1 – naprosto souhlasí ... 5 – naprosto nesouhlasí (viz. předchozí případ).

Pohybové aktivity se věnuji:

Otázka č. 15 – **proto, že mi přináší radost a uspokojení**

Otázka č. 14 – **za účelem udržení si duševního a fyzického zdraví**

Otázka č. 13 – **za účelem kompenzace sedavého zaměstnání**

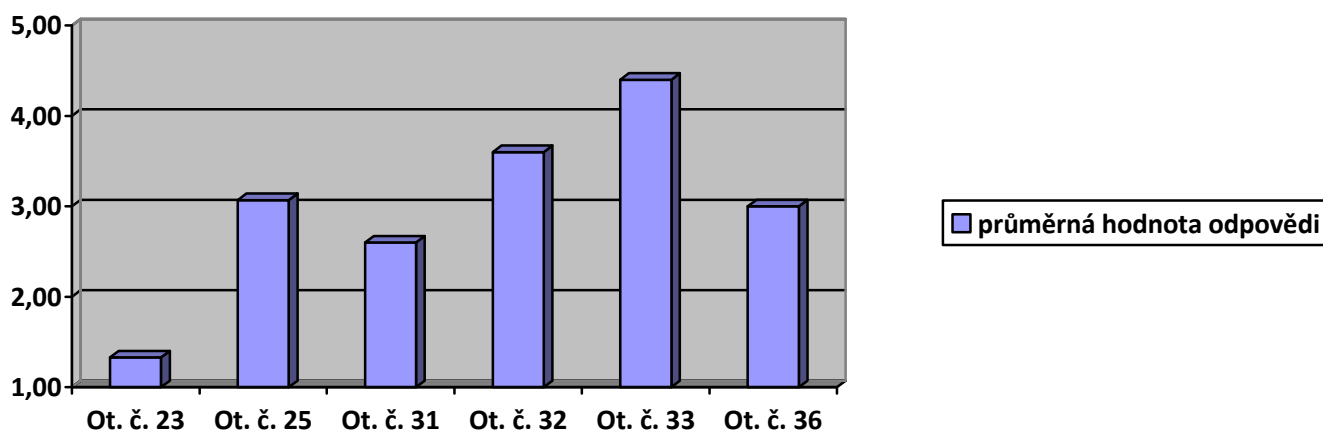
Otázka č. 17 – **proto, že chci zformovat své tělo a vypadat dobře**

Otázka č. 18 – **ze zdravotních důvodů**

Otázka č. 16 – **proto, že si chci udržet tělesnou hmotnost nebo zhubnout**

Otázka č. 19 – **proto, že je to ideální způsob trávení volného času s rodinou/přáteli**

Respondenti z Křesťanského sboru Zlín odpovídali na řadu otázek týkajících se sportu. V následujícím grafu jsou uvedeny ty z nich, které nabízí zajímavý pohled na některé oblasti sportovního světa.

graf č. 3

Struktura grafu je koncipována stejně jako v předchozích případech. V tomto grafu se poprvé vyskytují odpovědi také v negativní rovině, tedy odpovědi směřující k nesouhlasu až naprostému nesouhlasu.

Otázka č. 23 – **Jednou z nejvyšších sportovních hodnot by měla být čest a smysl pro spravedlnost.** Zjištěná hodnota 1,33 značí téměř naprostý souhlas a odpovídá křesťanskému pohledu, který uznává tradiční hodnoty sportu.

Otázka č. 25 – **Jedním z hlavních motivů sportovce by mělo být vítězství.** Průměrná hodnota odpovědi 3,07 v podstatě souhlasí s předchozí otázkou. Je zřejmé, že respondenti z Křesťanského sboru Zlín se domnívají, že hlavním motivem sportovce by měly být jiné hodnoty, pravděpodobně ty, jež byly zmíněny výše.

Otázka č. 31 – **Některé rizikové a nebezpečné sporty by se měly zakázat.** Hodnota odpovědi 2,6 vypovídá o mírném souhlasu. Lze se domnívat, že je tomu tak právě proto, že při nebezpečných či adrenalinových sportech vzniká vyšší riziko úrazu, popř. dokonce smrti a z křesťanského pohledu člověk nemá právo hazardovat se svým tělem, jakožto darem od Boha.

Otázka č. 32 – **Žádné sporty by se zakazovat neměly, každý může zacházet se svým tělem tak, jak chce.** Zjištěná hodnota 3,6 ukazuje mírný nesouhlas. Tento výsledek koresponduje s předchozím tvrzením.

Otázka č. 33 – **Je přirozené, že se sportovci snaží obcházet pravidla, popř. podvádět.** Výsledná hodnota 4,4 je zároveň nejvíce zápornou hodnotou celého dotazníku. Toto tvrzení tedy nejvíce odporovalo přesvědčení respondentů z Křesťanského sboru Zlín. Poměrně silný nesouhlas k podvádění pravidel opět nabízí spravedlnost jako jednu z nejvyšších křesťanských hodnot, která se dá považovat za přesný opak.

Otázka č. 36 – **S dnešní podobou sportu jsem spokojený/á.** Tvrzení zabývající se obecným pohledem na sport má průměrnou hodnotu odpovědi 3,0 a nachází se tak přesně ve středu mezi souhlasem a nesouhlasem. Opět se dá konstatovat, že dnešní podoba sportu postrádá tradiční a původní hodnoty a proto respondenti z Křesťanského sboru Zlín nemohou být s dnešním sportem zcela spokojeni.

Následující text je jistě tou nejzajímavější částí celé práce. Jedná se o kvalitativní analýzu – rozhovor. Nabízí hlubší zamyšlení nad problematikou víry a pohybu z pohledu člena Křesťanského sboru Zlín. Tím je muž (P.M.), který poskytl rozhovor plný obsáhlých myšlenek, originálních názorů a zajímavých informací. Jako zarytý křesťan a vášnivý sportovec má v dané problematice jasno a rád se o své poznatky podělil, viz níže. Kompletní rozhovor s druhým mužem (P.Š.), který se výrazně věnuje sportu, je součástí příloh a některé jeho části jsou použity v diskuzi.

Rozhovor č. 1 s P.M.:

Řekněte mi něco o Vás, Vaší cestě k víře a Vašich sportovních zájmech..

Moje cesta k víře byla velice přirozená, protože mě k víře už od dětství vedli moji rodiče, takže víra byla něco, co jednoduše vždycky patřilo k mému životu a nikdy jsem nepochyboval o tom, že Bůh je a že nás stvořil. Nicméně s dětskou vírou si nikdo nevystačí celý život a tak přišlo období mezi 14. a 18. rokem mého života, kdy jsem odešel z domova, abych nastoupil do učení na SOU Hornické ve Frýdku – Místku, abych se za 4 roky vyučil na důlního elektromontéra a zakončil maturitou.... a již od prvního ročníku moje víra a sport se začaly společně- paralelně rozvíjet. Takže skutečně ke sportu i k opravdové víře jsem našel cestu s příchodem na učiliště. Už na základce jsem toužil sportovat, ale moji rodiče preferovali můj rozvoj spíše v oblasti umění (hudba+ výtvarné umění), takže na sport stejně nebyl čas. Takže když jsem do učení nastoupil, připadal jsem si svobodný těšil jsem se, že konečně budu moci dělat, po čem jsem toužil. Chtěl jsem být silný, abych se ubránil silnějším a starším klukům. Tak jsem 1. rok chodil do gymnastiky, kterou vedl náš tělocvikář, 2. rok jsem začal posilovat TJ Kulturistiky v F-M, ale to, co mi skutečně získalo respekt i v neškole bylo, když jsem ve třetáku nastoupil do oddílu karate. No a ve 4. ročníku jsem začal s dálkovým plaváním a otužováním, které jsme trénovali na přehradě v Olešné. Chtěl jsem poznat více sportů, abych si pak vybral a zůstal u toho, co mě nejvíce bavilo, ale zároveň jsem získal vztah ke všem z těchto 4 sportů až dodnes, ale nejvíce ke kondiční kulturistice- dnešní terminologii- životnímu stylu fitness.

Během tohoto období jsem s křesťanskou mládeží z Českého Těšína hodně jezdil na kole a hrával jsem s nimi volejbal. V mé víře a spíše bych měl říct, v mém vztahu s Bohem mi hodně pomáhali právě přátelé, křesťané se kterými jsem se seznámil ve F-M, v Těšíně, Havířově, či v Ostravě, nebo Karviné. Byl jsem velice aktivní, jezdil jsem všude, kde jsem mohl a snažil jsem se využít každou příležitost, jak se vzdělávat v Božím Slově – Bibli. Díky Bohu, že i moji přátelé (někteří) byli sportovci a měli pro mé sportovní nadšení nejen pochopení, ale vzájemně jsme se povzbuzovali k tomu, vidět to obrovskou podobu mezi sportem a vírou. A to mě přivedlo k mému osobnímu celoživotnímu vyznání, že zdravý křesťan není ten, který je nabušený teologickými vědomostmi, ale ten, který rovnoměrně rozvíjí všechny tři složky člověka: ducha, duši a také těla- se stejným zanícením, se stejným úsilím i nadšením. Musím říct, že sport mi pomohl lépe a rychleji vstřebávat nejen teologické vědomosti, ale vytvářel spoustu příležitostí uplatnit teologii v praxi... a tímto způsobem rostla moje fyzická, duchovní i duševní zdatnost (v oblasti duše jsem stále neopouštěl hudbu i výtvarné umění).

Později mě život – tedy 2-letá vojenská služba donutila zamilovat si i sport, který jsem nenáviděl a to byl vytrvalostní běh, dnes to patří k mým oblíbeným disciplínám, zejména v přírodě ☺

Jakou roli ve Vašem životě sehrává víra a jakou roli sehrává sport?

Víra pro mě znamená především vztah k Bohu, lidem a přírodě. Sport je pro mě zase vztahem k mému tělu a nástrojem k službě k druhým, hlavně mladým lidem a pokud chci zůstat ve službě lidem dlouho aktivní, tak to předpokládá, že budu také v dobré tělesné kondici. Tak jako víra není soubor pravidel, které musí křesťan dodržovat, ale vztah s živou bytostí, vztah se svým Stvořitelem a tím, kdo sám sebe kvůli mně obětoval, je to vztah, který je potřeba rozvíjet, ostatně tak, jako každý jiný vztah, tak i ve sportu podle mého pojetí, nejde na 1. místě o výkon, ale o vztah, možná spíše se hodí pojmenování- životní styl- a výkon je pouze produktem, důsledkem tohoto vztahu. Jsem přesvědčen, že tento postoj mohou mít a mají i někteří vrcholoví sportovci. Protože sport berou a já ho také tak beru, jako dar od Boha, který je potřeba rozvíjet a to naprosto co nejlépe, protože je to dar od Něho.

Takže víra i sport hraje hlavní roli... , tak jo... asi víra přece jen trochu víc hlavnější roli☺

Jaký je obecně křesťanský pohled na pohybové aktivity a sport?

Myslím si, že v dnešní době se to už hodně změnilo a že je stále více lidí- křesťanů, kteří mezi vírou a sportem nevidí žádný rozpor, jenom mám pocit, že těch aktivních křesťanských sportovců je pořád málo. Myslím tím, že v mém věku tj, kolem těch 46- 50 let je málo sportovců a že stále převládá názor, že sport to je něco, co patří mladé generaci, ale to není pravda a s tím se nehodlám smířit. Mým přáním je, abych odešel k Pánu v plné síle, jako Mojžíš, bez ohledu na to, kolik mi bude, jestli 50, nebo 70, nebo 120 let, jako Mojžíšovi☺

Jsou sport a víra dvě odlišné složky?

Z toho, co jsem napsal výše, je jasné, že v mém pojetí sport a víra patří k sobě. Nevím, jak to říct...., je jasné, že sport a víra nemají stejnou podstatu a nejsou totéž, ale obsahují stejné principy možnosti rozvíjení a posílení a stejně tak i stejné zákonitosti degenerace a postupného umrtvení. Rozhodně patří k sobě. Jsou jako dvojčata, každé má svou vlastní identitu, ale zároveň jsou si tak podobné.

Takže stále více mezi vírou a sportem, ale i jakoukoliv jinou činností, se ztrácí hranice mezi tím, kde je víra a kde je sport, protože víra je součástí života a tedy i sportu a svým způsobem i sport, zátěž, těžký trénink apod. se stává součástí víry.

Souhlasíte s tím, že víra a sport jsou si v mnohém podobné? Nebo existuje mezi těmito systémy zásadní rozdíl?

Opět jsem už trochu odpověděl v předcházející otázce. Určitě ano, víra i sport jsou si v mnohém podobné a v jejich fungování nevidím zásadní rozdíl. Dokonce, ať se neopakují, dovolím si zajít trochu dál, a to ve srovnání sportu, který je mi nejbližší- kulturistice bez ohledu na to, jaké pocity v nás vzbuzují profesionální kulturisté a kulturistky. Pokud budu mluvit o své zkušenosti, tak si myslím, že z pohledu tréninku je to v tomto sportu nejpatrnější. Při

systematickém zatěžování (rovnoměrném) svalových skupin celého těla, tělo nabývá na svalové hmotě i na tvaru- je to jeho obranný mechanismus na nepříjemné okolnosti v nichž se ocitlo (zátěž) a ve chvílích klidu (odpočinku a spánku) se připravuje na další nepříjemnou zkušenost (rostou svaly a s nimi i síla), protože ono samo počítá s tím, že někdy v blízké době přijde další „útok“ a tak chce být připraveno, a to tak, že zvládne větší zatížení, než posledně. Toto je úplně ten nejprvnější a nejzákladnější princip posilování obecně. Víra funguje stejně. Jak roste moje osobní víra? Tím, že budu jenom studovat? Asi těžko, stejně tak, jako svaly nerostou z výborné teoretické znalosti lidské anatomie. Víra roste v součinnosti vědomostí i zatížení- tj. životní zkoušky, situace, kdy není v mých nebo jiných lidských silách něco změnit, ale vidím, jak Bůh jedná- bud' uvnitř mé duše, nebo na vnějších okolnostech. Vždy, když mám odvahu jednat podle Jeho vůle, i když kvůli tomu budu druhým na posměch apod. Naproti tomu, stejně jako v případě posilování, když přestanete cvičit třeba několik měsíců, vaše tělo si řekne: „aha, nic se neděje, žádná zátěž“, tak se začnou svaly zmenšovat a ubývá i síla a pokud se tělo přestane hýbat, tak svalová hmota zeslábne ještě víc (tělo si řekne: „aha, už umírám, vlastně jsem už mrtvo, tak proč bych mělo ještě fungovat“) a tak se stane, že člověk pak nemá sílu ani na ty nejpřirozenější a nejzákladnější úkony a pokud se nezačne přemáhat, tak za nějaký další čas opravdu umře. S vírou je to stejné, jakmile přestanete žít vírou, přestanete počítat s Boží pomocí, vaše víra začne ochabovat a vy nemáte sílu věřit ani v těch nejzákladnějších věcech, až nakonec přestanete jako křesťan fungovat a vaše nevíra přeroste v pochybnost, která vás dovede až do duchovní LDN-ky, kde už čekáte jenom na smrt (i když fyzicky fungujete, chodíte do práce apod., ale duchovně je člověk jako mrtvý, ani živý ani úplně mrtvý).

Jak se sport a víra propojují a vzájemně ovlivňují?

Naši předkové říkali: „V zdravém těle zdravý duch“, a měli pravdu. Jistěže, když je člověk nemocný, tak i vnitřně trpí a nemá sílu na duchovní trénink ani studium, je to jedna z forem zkoušek, zatížení, o kterém jsem se zmínil dříve. Takže když tělo nemůže, tak musí pomoci duch. Samozřejmě je to velice těžké, protože je oslaben o své „dvojče“ silné- zdravé tělo, takže duch a víra musí dodávat naději a sílu tělu... , také se může stát, že když takové

zatížení trvá moc dlouho, že i víra začne slábnout, ale taky nemusí, ono to všechno závisí na vybudovaném vztahu k Bohu. Na druhou stranu, když je nějaký vnitřní problém, ať už problém duše, nebo ducha a tělo je zdravé, tak úlohy jsou vyměněné. Hodně pomáhá, když je tělo zvyklé na pravidelnou fyzickou zátěž. Já například nějakou duševní frustraci lépe překonávám, když si dám pořádně do těla. Provětrá to mozek a znovu mě, například běh, může povznést nad bolesti, které zrovna prožívá moje duše, či duch..., ale i tady platí, že všechno má své hranice, protože zemdlený duch časem zničí i tělo. Takže určitě ano, vzájemně se ovlivňují a to jak v pozitivním slova smyslu, tak i v negativním. Rozhodně jsem přesvědčen (mám to vyzkoušené), že věřící sportovec to má mnohem lepší, než nevěřící sportovec a sportující křesťan má život mnohem bohatší, než křesťan, který nesportuje 😊

Může být sport prostředkem k pastoraci? (Lze se díky pohybu přiblížit k Bohu, či sblížit s Bohem?)

Naprosto, zcela jistě ano! Nemám o tom nejmenší pochybnosti. Jakýkoliv sport, u kterého si člověk sáhne řekněme na dno svých sil, nebo aspoň skoro sáhne, je výborným prostředkem k pastoraci. Někdy slova hodně pomůžou, ale jindy jsou velice slabá, někdy je lepší jít s tím člověkem nejen 2 míle, ale a to i doslova 10 mil. Prostě společně něco dělat a tak být nablízku člověku, který buď prochází nějakou krizí, nebo touží po prohloubení vztahu s Bohem a toto je oblast skýtající nesporné množství rezerv.

Celý můj život odráží to, jak moc miluji Boha a sport není výjimkou. Naproti tomu, sport určitě není smyslem mého života, stejně tak jako víra není smyslem mého života, ale obojí je jenom nástrojem k hlubšímu poznávání onoho smyslu života a tím je Ježíš. Když zvedám těžké váhy, tak mám to potěšení cítit práci každého svalu, vnímat do hloubky svalové tkáně, jak mě Bůh úžasně stvořil a když běžím v přírodě, mám pocit, že mi Bůh dává křídla, abych doletěl až k němu, až do chvíle, kdy mě zase moje tělo přesvědčí naprosto jasným důkazem, že už má dost a já zase poznávám blahodárné účinky odpočinku po svalovém vypětí a stresu a jak obdivuhodně si s tím tělo dokáže poradit a těším se, že příště budu „letět“ o něco déle, než zase klesnu vyčerpáním.

V čem se liší Váš přístup ke sportu v porovnání s lidmi bez křesťanského vyznání?

Nejspíš asi v tom, že sport pro mě není ani smyslem života a ani něco, co by mi sloužilo k dosažení lepších výsledků ve výkonu. Nesportuji pro dosažení výkonu a ani ne pro zdraví, protože sport není zárukou zdraví a dlouhověkosti, ale sportuji proto, že mě to naplňuje radostí z toho, že se hýbu a že v tom mohu objevovat Boží přítomnost, Jeho moudrost a život. Jednoduše je to dar od Boha, který si chci užít co nejvíce. Chci, aby ten dar byl Božím sluhou a ne mým pánem a nikdy nechci zapomenout na to, že to nejdůležitější v životě je vztah s Bohem a sport je jenom jeden z Jeho úžasných nástrojů, jak tento vztah rozvíjet. ....a výkony? Samozřejmě, že i když výkony nejsou to hlavní při mém sportování, tak jsou důležitou součástí každého sportu, je to takový teploměr toho, jak je mé sportování efektivní a také výkony jsou prostředek, kterým moje tělo komunikuje mému mozku své nároky, potřeby, nebo pochvaly. Prostřednictvím výkonů naslouchám svému tělu a pak zase zpět reaguji (mluvím se svým tělem).

No na závěr pro ženy je posilování skvělým nástrojem pro pružnou a krásnou postavu až do nejdelší smrti, žel, že mnohé z nich mají zbytečně velký strach z velkých svalů (které se mi taky na ženách nelíbí) ještě dříve, než stačily vypotit první centilitr potu v posilovně, proto raději sednou ke kávě na stole a přemýšlí nad tím, jakou zvolit dietu, aby se zbavily těch blbých tukových polštář(k)ů. V každém případě jsem přesvědčen, že když Bůh stvořil Evu, měla na sobě přesně tolik tuku, aby vynikla její ženskost s krásou a přesně takové svaly, aby mohla být Adamovi spolehlivou, jemu rovnou- tedy rovnocennou- pomocí i oporou a ne, aby se zhroutila hned po prvním dni práce na poli, anebo když Adam rozmlouval s Bohem někde na kopci a chtěl aby Eva tam byla s ním, tak kvůli děsným problémům s dechem, by najednou ztratila řeč☺, která se ji pak zase vrátila, až když už byl čas vrátit se domů.

Dalo by se říct, že respondent P.M. (rozhovor č. 1) hlouběji vyjasnil všechny otázky vytyčené v cíli této práce. V kombinaci s rozhovorem s P.Š. (rozhovor č. 2) a kvantitativním šetřením lze zodpovědět význam pohybu v životě osob z Křesťanských sborů.

Co se týče role pohybu ve smyslu tělesné aktivity a role víry v jejich životě, je jasné, že každá složka má své zastoupení. Z dotazníku vyplynulo, že pohybová aktivita představuje vysokou životní hodnotu, ale zároveň se vyskytují hodnoty, které jsou na žebříčku důležitosti ještě výše. Není pochyb o tom, že jednou takovou hodnotou je víra, popř. vztah s Ježíšem. Toto potvrzuje respondent P.M. v rozhovoru č. 1: *„...Takže víra i sport hraje hlavní roli... , tak jo... asi víra přece jen trochu víc hlavnější roli...“* Je na místě připomenout, že tento člen je možná největší příznivec pohybu ve sboru a přesto i u něj je víra na pomyslném stupni vítězů nad pohybem. Současně respondent P.Š. v rozhovoru č. 2 vysvětluje: *„...V mém životě sehrává sport obdobnou úlohu jako víra v Pána Ježíše Krista. Sportuji od malička, lední hokej, později silový trojboj nebo třeba sportovní tanec. Víra je však na zcela prvním místě...“* Pohyb a zároveň lidské tělo zastává roli daru od Boha, stejně tak, jako řada jiných skutečností, proto je správné je rozvíjet a využívat: *„...sport berou a já ho také tak беру, jako dar od Boha, který je potřeba rozvíjet a to naprosto co nejlépe, protože je to dar od Něho...“* (viz. rozhovor č. 1). Z rozhovoru s P. Š. vyplynul obdobný pohled: *„...Mohu do toho dát vždy všechno a mohu sportovat s ještě větším zápalem, vím, že tak oslavím svého Boha. ...“*

Téměř jisté je to, že pohyb nesehrává takovou roli, aby představoval smysl života, na rozdíl od víry, která smysl života představuje mnohem pravděpodobněji: *„...Naproti tomu, sport určitě není smyslem mého života, stejně tak jako víra není smyslem mého života, ale obojí je jenom nástrojem k hlubšímu poznávání onoho smyslu života a tím je Ježíš...“* (viz. rozhovor č. 1). Z tohoto výroku by se mohlo zdát, že víra nerovná se vztah s Ježíšem a že tedy se jedná o rozdílné skutečnosti, avšak řešení tohoto není cílem ani v možnostech rozsahu této práce. Proto i dále v textu je víra (v tomto případě křesťanství) považována za vztah k transcendentní skutečnosti, tedy k Bohu, či Ježíši.

Jak vyplynulo, pohyb nepředstavuje pro víru žádnou hrozbu a proto víra ani nestaví pohybu do cesty žádné překážky. Co se ale stává křesťanovi

motivací, aby se pohybu (PA) věnoval? Z dotazníku bylo zjištěno, že pohybové aktivitě se členové Křesťanského sboru Zlín věnují nejčastěji z toho důvodu, že jim to přináší radost a uspokojení: „...*sportuji proto, že mě to naplňuje radostí z toho, že se hýbu a že v tom mohu objevovat Boží přítomnost, Jeho moudrost a život...*“ (viz. rozhovor č. 1). Z rozhovoru č. 1 s P. M. je patrné, jak hodně a jakou radostí jej pohyb naplňuje a to, že chce, aby jeho tělo, ale i duše a duch zůstali v dobré kondici v každém věku. Tím zdůrazňuje uvědomění si pozitivního vlivu pohybu na organismus jako celek, stejně jako jeho kolegové ve sboru, kteří se v podstatě souhlasně shodli v dotazníku na tom samém. „...*Mým přáním je, abych odešel k Pánu v plné síle, jako Mojžíš...*“

„... *V zdravém těle zdravý Duch. ..*“ (viz. rozhovor č. 1). Je nezbytné se zmínit o motivaci k pohybu jako k jisté formě pastorače. V dotazníku byl tento účel pohybu zcela vynechán z toho důvodu, že tento druh kvantitativního šetření nedává možnost pro hlubší zamyšlení a tak by se otázka mohla setkat s různým pochopením a následně se zkráceným výsledkem. V rozhovoru č. 1 se však dostalo odpovědi hned v několika bodech. Pohyb je chápán jako prostředek, tedy může sloužit jako pomoc při duchovním životě: „... *Jakýkoliv sport, u kterého si člověk sáhne řekněme na dno svých sil, nebo aspoň skoro sáhne, je výborným prostředkem k pastorači. ..*“ „... *Když zvedám těžké váhy, tak mám to potěšení cítit práci každého svalu, vnímat do hloubky svalové tkáně, jak mě Bůh úžasně stvořil a když běžím v přírodě, mám pocit, že mi Bůh dává křídla, abych doletěl až k němu, ..*“ (viz. rozhovor č. 1). Respondent P. Š. se v rozhovoru č. 2 zaměřuje na sport jako na prostředek spíše ve smyslu přiblížení druhých k víře: „...*Sám mám osobní zkušenost s takovými aktivitami. Skrze lední hokej (fotbal) děláme takovou službu. Je to běžná tréninková letní škola s trenéry a hráči tohoto sportu...právě sport může být dobrým místem pro rozvoj osobní víry i jejího předávání jiným.*“

Pohyb dává možnost uvědomovat si svou tělesnost, prohlubovat svůj duchovní život vnímáním uspokojení z jakési vyšší dimenze, kterou pohyb poskytuje stejně jako víra.

Názor na sport v takové podobě, jako ho známe dnes byl v práci již několikrát zmíněn. Proto je na místě pouze stručné shrnutí, že sport je ze strany osob z Křesťanského sboru Zlín podporován za podmínek, kdy nedochází k negativním vlivům na sportovce i na společnost obecně. Ideální podoba se

jeví jako ta, kde se uplatňují tradiční a původní hodnoty známé již z řecko - římských her a kde agrese, podvádění, komerce apod. nemají své místo. Na tento fakt naráží respondent P.Š. v rozhovoru č. 2: „*...Mohu mít ve sportu také svobodu ducha, nemusím zvítězit i za cenu zákeřnosti,...*“

Není pochyb o tom, že pohyb a víra se propojují, jeden svět vstupuje do druhého a opačně. Respondent P. Š. v rozhovoru č. 2 pohlíží na sport jako na činnost pro křesťanství prospěšnou: „*...Sport také umožňuje ještě více uplatňovat křesťanské principy v osobním životě víry, takže obě oblasti se vzájemně dost prolínají. ... Sport také dává člověku pochopit vytrvalost a trpělivost ve víře.*“

Na závěr poslední úryvek z rozhovoru naznačuje, že spojení víry (křesťanství) a pohybu je nejen bezproblémové, ale může být dokonce užitečné a prospěšné: „*...věřící sportovec to má mnohem lepší, než nevěřící sportovec a sportující křesťan má život mnohem bohatší, než křesťan, který nesportuje...*“ (viz. rozhovor č. 1 s P.M.)

ZÁVĚR

Z výsledku provedeného šetření vyplývá, že členové Křesťanského sboru Zlín přikládají pohybové aktivitě velký význam. Ne však největší, tím je víra a vztah s Ježíšem. Ve sboru panuje přesvědčení, že pohyb pozitivně ovlivňuje celou osobnost člověka, tedy tělo, duši ale i ducha, jak potvrzuje P.M. v rozhovoru. Pohyb představuje nezastupitelnou roli a jeho pozitivní účinky nelze ničím nahradit. V praktické části nebyl prostor pro řešení všech otázek, které dotazník obsahoval. Proto byly vybrány jen ty, které mohly být spolehlivě nápomocny k dosažení stanoveného cíle této práce. Nicméně výsledky ukázaly, že pohybová aktivita hraje důležitou roli, podle mínění členů sboru, při vývoji a výchově dítěte a je prevencí sociálně patologických jevů. Při zjišťování, za jakým účelem se pohybové aktivitě věnují vyplynulo, že největší motivací je radost a uspokojení z prováděné činnosti, což se jeví jako dobrá zpráva v tom, že aktivitu neprovádějí z povinnosti jakéhokoli typu. Navíc, pokud radost a uspokojení nalézají členové Křesťanského sboru také ve víře, pak pohyb představuje jakousi vyšší dimenzi. Zároveň se potvrdilo, že křesťanskou vizí není mít dokonalé tělo ve smyslu „cvičím, abych zhubnul/a“. Tělo je chápáno jako dar od Boha. Tak jak tělo Bůh stvořil je to správné a není v lidské kompetenci tento dar zásadně měnit za cenu, že by to tělu ublížilo. Naopak, je povinností tento dar pěstovat, posilovat a využít jej co nejvíce, jak uvádí P.M. v rozhovoru. Je v povědomí osob ve sboru, že využít k tomu pohyb je ideální cesta. Také proto jsou pohybové aktivity, samozřejmě dobrovolné, součástí činnosti sboru.

V otázkách dnešní podoby sportu se osoby z Křesťanského sboru Zlín shodly na tom, že sport se stal komerční záležitostí, kde rozhodující roli hrají finance. Domnívají se, že nejvyšší sportovní hodnotou by měla být čest a spravedlnost a že podvody a agrese do sportu nepatří. Proto jejich postoj k dnešní podobě sportu je spíše neutrální, na rozdíl od pohybových aktivit, ke kterým sdílí jednoznačně kladný vztah. Jako výhodu v tom, že jsou křesťané, vidí fakt, že nemusejí zvítězit za každou cenu a že prohra jim neubere na radosti z pohybu.

SOUHRN

Bakalářská práce nazvaná Význam pohybu v životě osob z Křesťanského sboru Zlín nabízí pohled na dva zdánlivě odlišné světy – křesťanskou víru a pohybovou aktivitu. O každé z těchto jednotlivých složek lze získat nespočet informací, jinak tomu je při jejich kombinaci. Mým důvodem k volbě tohoto tématu byl právě fakt, že mnohým lidem se zdá toto spojení nesmyslné, nebo dokonce až nereálné.

Teoretická část obsahuje informace o křesťanské církvi, Křesťanských sborech a teoretické poznatky z teologie pohybu.

Cílem práce bylo zjistit roli a význam pohybu u osob, kteří jsou křesťanského vyznání, konkrétně u členů Křesťanského sboru Zlín. Ti se zároveň stali zkoumaným vzorkem. Metodika práce byla provedena pomocí dotazníku pro získání velkého množství informací od poměrně značného statistického vzorku. Pro zjištění informací kvalitativního typ byl zároveň použit rozhovor se dvěma respondenty sboru, kteří se intenzivně věnují sportu.

Z výsledků vyplynulo, že pohyb členové sboru považují za vysokou životní hodnotu, ale víra je vždy na prvním místě. Dále bylo zjištěno, že spojení víry a pohybu je pro členy prospěšné a přispívá k jejich celosobnostnímu rozvoji.

SUMMARY

Bachelor thesis called “The meaning of movement in life of members of Christian congregation in Zlín” gives opportunity to look at two worlds – Christian faith and physical activity which seem to be very different at the first sight. It is possible to get a lot of information about each of them, but almost everybody thinks that the combination of them doesn’t make sense and that it is unrealistic. That’s why I decided to choose this topic.

Theoretical part contains information about Christians, Christian congregations and theoretical findings from theology of movement.

Aim of thesis was to find out what role and value movement has in life of people who are members of Christian congregation in Zlín. These people were also used in my research. To get great deal of information from statistically meaningful sample, I used questionnaires. Qualitative kind of information was obtained from two interviews with members of congregation who really love sport.

Results showed that although movement plays very important role in their life, faith is always the top. I also found out that connection of faith and movement is beneficial and it contributes to their personal development.

REFERENČNÍ SEZNAM

Anonymous (n.d.). *Křesťanské sbory – historie*. Retrieved 22.2.2012 from the World Wide Web: <http://www.krestanskesbory.cz/dokumenty/krestanske-sbory-historie.pdf>

Anonymous (n.d.). *Křesťanský sbor Zlín*. Retrieved 22.2.2012 from the World Wide Web: <http://www.krestanskysborzlin.cz/>

Anonymous (n.d.). *Náboženství, definice náboženství*. Retrieved 10.4.2012 from the World Wide Web: <http://helebux.blog.cz/0911/religionistika>

Anonymous (n.d.). *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. Retrieved 1.4.2012 from the World Wide Web: <http://www.scitani.cz/>

Bebbington, D. W. (2004). *Evangelicalism in Modern Britain*. London: Taylor and Francis Group.

Bič, M., Souček, J. B. & Mánek, J. (2008). *Bible kralická*. Praha: Česká biblická společnost.

Bowker, J. (2004). *Bůh a jeho proměny v dějinách náboženství*. Praha: Knižní klub.

Doležalová, I., Hamar, E. & Bělka, L. (2006). *Náboženství a tělo*. Brno: Masarykova univerzita.

Franzen, A. (1995). *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon.

Gavora, P. (2001). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Bratislava: Univerzita Komenského.

Hodaň, B. (1997). *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

Hogenová, A. (2000). *Areté: základ olympijské filozofie*. Praha: Karolinum.

Hogenová, A. (2000). *Etika a sport*. Praha: Karolinum.

Holoušová, D. a kol. (1999). *Jak psát diplomové a zivěrečné práce*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Jirásek, I. (2005). *Filosofická kinantropologie: setkání filozofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Jodl, M. (2005). *Proměny křesťanství*. Praha: Akropolis.

Kunetka, F. (2001). *Úvod do liturgie svátostí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství.

Mudra. *Filosofie_Pierre de Coubertin*. Retrieved 23.4.2012 from the World Wide Web:http://www.olympic.cz/public/img/dokumenty/olympismus/filosofie_pierre_de_coubertin.pdf

Pala, T. & Hudec, J. (1998). *Cestou pravdy a lásky*. Ostrava: A-ALEF

Průcha, J. (1995). *Pedagogický výzkum :uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum.

Ratzinger, J. (1991). *Úvod do křesťanství*. Brno: Petrov.

Sekot, A. (2003). *Sport a společnost*. Brno: Paido.

Sinn, U. (2003). *Olympia: kult, sport a slavnost v antice*. Praha: Epoque.

Slepičková, I. (2000). *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum.

Sokol, J. (2004). *Člověk a náboženství*. Praha: Portál.

Sommer, J. (2003). *Malé dějiny sportu, aneb, O sportech našich předků*. Olomouc: Fontána.

Svatoň, V. (2001). Tradiční a nové sporty, pohybové aktivity mládeže a dospělých. In T. Perič (Eds), *Sport v České republice na začátku nového tisíciletí : sborník příspěvků národní konference* (pp 128-130).

Štampach, I. O. (2008). *Přehled religionistiky*. Praha: Portál.

Štěpánek. *Billy Graham: Duchovní mentor století*. Retrieved 6.4.2012 from the World Wide Web: <http://www.dreamlife.cz/svet-uspesnych/duchovni/billy-graham-duchovni-mentor-stoleti/article.html?id=1122>

Tichý, L. (2000). Evangelium a evangelia. *Teologické texty, (2)*. Retrieved 4.2.2012 from the World Wide Web:<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2002-2/Evangelium-a-evangelia.html>

Vouga, F. (1997). *Dějiny raného křesťanství*. Brno: CDK.

PŘÍLOHY

Příloha 1

Dotazník

Vážená paní, vážený pane,

dovoluji si Vás tímto požádat o vyplnění dotazníku, který se zabývá pohybovou aktivitou ve Vašem životě. Výsledky tohoto dotazníkového šetření budou sloužit jako podklad mé závěrečné bakalářské práce na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Dotazník obsahuje 36 tvrzení, ke kterým je přiřazena škála 1 – 5, přičemž při označení:

- 1 – Naprosto souhlasíte
- 2 – Spíše souhlasíte
- 3 – Nemůžete souhlasit ani nesouhlasit
- 4 – Spíše nesouhlasíte
- 5 – Naprosto nesouhlasíte

Vyberte prosím vždy jen jedno tvrzení, se kterým se nejvíce ztotožňujete a označte jej křížkem.

Dotazník je anonymní, proto prosím neuvádějte své jméno.

Vysvětlivky:

Pohybovou aktivitou rozumíme aktivní trávení volného času ve formě individuální, či skupinové. Příkladem pohybové aktivity může být turistika, in-line bruslení, fitness, plavání, míčové hry apod.

Sportem rozumíme dosahování maximálního výkonu v přísně kontrolovaných a organizovaných podmínkách soutěže.

Volným časem rozumíme čas, který nám zbývá po splnění všech povinností (do volného času nezapočítáváme pracovní a osobní povinnosti a potřeby jako je strava, hygiena či spánek a ani povinnosti rodinné, tím rozumíme vaření, úklid, nákup, péči o děti apod.)

Ano Ne

Ano Ne

	Vaše hodnocení				
	1	2	3	4	5
	Naprostó souhlasím	Spiše souhlasím	Nemohu souhlasit ani nesouhlasit	Spiše nesouhlasím	Naprostó nesouhlasím
1) mám pozitivní vztah k pohybové aktivitě	☐	☐	☐	☐	☐
2) alespoň malou část svého volného času věnuji pohybové aktivitě	☐	☐	☐	☐	☐
3) často se pohybové aktivitě věnuji sám/sama	☐	☐	☐	☐	☐
4) často se pohybové aktivitě věnuji s rodinou	☐	☐	☐	☐	☐
5) často se pohybové aktivitě věnuji s přáteli	☐	☐	☐	☐	☐
Pohybová aktivita					
6) má pozitivní vliv na fyzickou stránku člověka	☐	☐	☐	☐	☐
7) má pozitivní vliv na psychickou stránku člověka	☐	☐	☐	☐	☐
8) je důležitá pro správný vývoj dítěte	☐	☐	☐	☐	☐

9) je důležitá pro správnou výchovu dítěte	☐	☐	☐	☐	☐
10) je prevencí sociálně patologických jevů ve společnosti	☐	☐	☐	☐	☐
11) představuje pro mě vysokou životní hodnotu	☐	☐	☐	☐	☐
12) utváří charakterové vlastnosti člověka	☐	☐	☐	☐	☐

Pohybové aktivitě se věnuji

13) za účelem kompenzace sedavého zaměstnání	☐	☐	☐	☐	☐
14) za účelem udržení si duševního a fyzického zdraví	☐	☐	☐	☐	☐
15) proto, že mi přináší radost a uspokojení	☐	☐	☐	☐	☐
16) proto, že si chci udržet tělesnou hmotnost nebo zhubnout	☐	☐	☐	☐	☐
17) proto, že chci zformovat své tělo a vypadat dobře	☐	☐	☐	☐	☐
18) ze zdravotních důvodů	☐	☐	☐	☐	☐
19) proto, že je to ideální způsob trávení volného času s rodinou/přáteli	☐	☐	☐	☐	☐

3. Sport

20) sport se nikdy neměl stát natolik komerční záležitostí	☐	☐	☐	☐	☐
21) vrcholoví sportovci vydělávají zbytečně mnoho peněz	☐	☐	☐	☐	☐
22) sport utváří člověka po všech jeho stránkách	☐	☐	☐	☐	☐
23) jednou z nejvyšších sportovních hodnot by měla být čest a smysl pro spravedlnost	☐	☐	☐	☐	☐
24) sport se stal prostředím plným agrese	☐	☐	☐	☐	☐

25) jedním z hlavních motivů sportovce by mělo být vítězství	☐	☐	☐	☐	☐
26) o vítězství sportovce rozhoduje štěstí	☐	☐	☐	☐	☐
27) o vítězství sportovce rozhoduje talent a zdatnost	☐	☐	☐	☐	☐
28) o vítězství sportovce rozhoduje jeho víra	☐	☐	☐	☐	☐
29) o vítězství sportovce rozhoduje jeho psychika	☐	☐	☐	☐	☐
30) zranění, popř. smrt ke sportu patří	☐	☐	☐	☐	☐
31) některé nebezpečné a rizikové sporty by se měly zakázat	☐	☐	☐	☐	☐
32) žádné sporty by se zakazovat neměly, každý může zacházet se svým tělem tak, jak chce	☐	☐	☐	☐	☐
33) je přirozené, že se sportovci snaží obcházet pravidla, popř. podvádět	☐	☐	☐	☐	☐
34) sport by měl být podporován	☐	☐	☐	☐	☐
35) je přirozené, že sportovní akce se pořádají za účelem získat finance	☐	☐	☐	☐	☐
36) s dnešní podobou sportu jsem spokojený/á	☐	☐	☐	☐	☐

Děkuji za ochotu, čas a spolupráci,

Jana Fábryová

Příloha 2

Rozhovor č. 2 s P.Š (36 let)

Jakou roli ve Vašem životě sehrává víra a jakou roli sehrává sport?

V mém životě sehrává sport obdobnou úlohu jako víra v Pána Ježíše Krista. Sportuji od malička, lední hokej, později silový trojboj nebo třeba sportovní tanec. Víra je však na zcela prvním místě, protože jde o to vírou naplnit, že nebude mít člověk nic většího a nic před Bohem ve svém srdci než právě Hospodina, Pána a tvůrce nebes i celého vesmíru.

Sport Vám umí dát také spoustu pozitivních námětů pro život stejně jako Bůh, ale pokud je Bůh před sportem, mohu s toho vzít mnohem více radosti a pozitivních impulsů do praktického života. Sport také umožňuje také ještě více uplatňovat křesťanské principy v osobním životě víry, takže obě oblasti se vzájemně dost prolínají. Víra i sport potřebují tvrdý každodenní trénink.

Jaký je obecně křesťanský pohled na pohybové aktivity a sport?

Mnozí lidé i křesťané si myslí, že sport či pohybové aktivity nemají s životem víry co společného a křesťan mezi sportovce nepatří. Domnívají se, že mezi sportovci jsou jen nějakí výkonnostně slabší jedinci, kteří ke svému výkonu Boha potřebují. Také jsou verše, které spíše se staví negativně k představě křesťana a sportu. Cvič se ve zbožnosti, cvičení těla je málo užitečné, ale zbožnost má zaslíbení pro život nynější i budoucí. Což vede k milnému výkladu, že křesťan nemá sportovat.

Mám na mysli však jen to, že zbožnost je důležitější. Sport dokáže dát člověku odpočinout a zapomenout na nějakou chvíli, zbožnost dává tuto možnost natrvalo, a slouží k celkovému duchovnímu odpočinku, pokoji. Sport také dává člověku pochopit vytrvalost a trpělivost ve víře. Také to, že sportovci nemají prostor docházet na pravidelné bohoslužby, je rozšířený názor, že křesťanství a sport se neslučují.

Také panuje všeobecná domněnka, že křesťan nemůže sportovat už jen proto, že pokud udělá faul, je to hřích, kde by neměl záchrany a lidé je mohou více odsoudit. Jenomže faul ve sportu je stejně hříchem jako nevěra

v manželství člověka, který v životě nesportoval. Nebo stejný prohřešek jako krádež zboží v prodejně. Jen křesťanský přestupek je více vidět. Ale i na to je stejný lék. Bůh je tak milostivý, že odpouští každý hřích, když za ním přicházíme s upřímností i pokorou a žádáme odpuštění.

Přitom ale apoštol Pavel ve svých dopisech život přirovnává ke sportu, běžeckým závodům, boji, mluví o tréninku, o vítězství, vavřínu a dalších věcech. Jestliže je apoštol Pavel využívá, vede mne to k tomu, že právě sport může být dobrým místem pro rozvoj osobní víry i jejího předávání jiným.

Dá se říci, že Ježíš byl také mimo jiné dálkový chodec a po něm také mnozí apoštolové a mužové, kteří se vykazovali křesťanskou vírou.

Jsou sport a víra dvě odlišné složky?

Mezi sportem a vírou jsou rozdíly a jsou i společné věci. Sport je především tělesná aktivita, vedoucí k rozvoji tělesné a možná určitým dílem duševní oblasti. Víra má naopak velký dopad na duševní a duchovní stránku života člověka méně pak tělesnou oblast.

Jenomže zase každý sport nese určité rituály a určité prvky víry či náboženství. V dnešním pojetí již není sport a víra odlišnými složkami. Sport by se nám neměl stát vírou, bohem či náboženstvím.

Souhlasíte s tím, že víra a sport jsou si v mnohém podobné? Nebo existuje mezi těmito systémy zásadní rozdíl?

To, co je uvedené v otázce je z větší části velmi pravdivé a mohu se plně ztotožnit s tím, na co se otázka ptá. Zásadní rozdíl jako poslední část otázky tady ale skutečně je. Sportu a ve sportu můžete zcela neochvějně věřit, přesto Vám nikdy nedá odpovědi na všechny otázky života. Nikdy Vám nedá pocit jistoty života, nedá Vám odpovědi na otázky ohledně života, které se opakují i v běžném životě každého smrtelníka. Nedá Vám naplnění na vždy, a nedá Vám Pokoj a Lásku v každé situaci. I Vaši nejbližší Vás mohou v těžké době (špatná forma, špatná životospráva) opustit, Ježíš Vás ale nikdy neopustí.

Jak se sport a víra propojují a vzájemně ovlivňují?

Sport může velmi obohatit víru a víra sport. Sport může fyzicky a mentálně prospět naší víře a společnosti křesťanů. Víra může velmi psychicky a duchovně posílit sportovce a týmy, v době kdy se nedaří, kdy sportovec nebo tým nemá formu, kdy se může zdát, že tým nebo cíl jsou tak veliké, že si připadá malým jako David před Goliášem. Ten příběh je velmi známý i lidem, kteří s vírou nepřišli nikdy do kontaktu. Mezi oběma je mnoho vzájemným a propojených obrazů pro aplikace do života.

Může být sport prostředkem k pastoraci? (Lze se díky pohybu přiblížit k Bohu, či sblížit s Bohem?)

Určitě ano. Sám mám osobní zkušenost s takové aktivity. Skrze lední hokej (fotbal) děláme takovou službu. Je to běžná tréninková letní škola s trenéry a hráči s tohoto sportu. Trénink probíhá klasicky formou obdobnou, jak tomu bývá v klubech při tréninkových soustředěních a ve volném čase můžeme účastníkům poskytnout osobní rozhovory na téma víra a sportovní i osobní život hráče, trenéra, instruktora.

Navíc Ježíš, či Pavel a mnozí další byli minimálně aktivní chodci, Pavel také pravděpodobně běžec a zápasník, Jákob byl zápasník (neboť si zápasil s lidmi i Bohem a zvítězil jsi).

V čem se liší Váš přístup ke sportu v porovnání s lidmi bez křesťanského vyznání?

Mohu mít ve sportu také svobodu ducha, nemusím zvítězit i za cenu zákeřnosti, mohu učinit faul a přitom se nehroutit, jak jsem to mohl udělat, Bůh ví, jaký jsem a že mám k tomu sklony. Ovšem to není omluvou pro zákeřné opakované jednání proti soupeři. Toho je nezbytné se vyvarovat. Mohu do toho dát vždy všechno a mohu sportovat s ještě větším zápalem, vím, že tak oslavím svého Boha. Nemusím se bát neúspěchu a porážky, i když se dostaví. Osobní zkušenost je taková, že s Bohem člověk nemá problém ani s formou a zodpovědností za svůj výkon a dá se na něj spolehnout, že odevzdá maximum.